

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-05-20

Ärendenummer SLK-2024-00467

Handläggare

Elisabeth Kylmänen

Telefon: 031-368 01 10

E-post: elisabeth.kylmanen@stadshuset.goteborg.se

Kommunstyrelsens yttrande efter stadsrevisionens granskningar av kommunstyrelsen verksamhetsåret 2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens översänder stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som yttrande med anledning av lämnade rekommendationer till kommunstyrelsen i revisionsredogörelserna:

1. Granskning av kommunstyrelsen – verksamhetsåret 2023
2. Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen genomför åtgärderna som beskrivs i detta tjänsteutlåtande med anledning av stadsrevisionens rekommendationer efter slutförda granskningar verksamhetsåret 2023. Genomförda och planerade åtgärder beskrivs under respektive rubrik i rapporten.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen senast den 21 juni 2024 vilket innebär att det inte går att bordlägga ärendet inom ramen för beslutad tidplan.

Granskning av kommunstyrelsen – verksamhetsåret 2023

Stadsrevisionens samlade bedömning att verksamheten i huvudsak:

1. Har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
2. Att den interna kontrollen varit tillräcklig.
3. Att kommunstyrelsens räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande.

Inom följande fem områden ser stadsrevisionen förbättringsmöjligheter och lämnar rekommendationer till kommunstyrelsen:

- grundläggande granskning
- planerings-, budget- och uppföljningsprocessen
- arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering
- avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad
- kvarstående rekommendationer vid uppföljning av tidigare granskning.

Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Stadsrevisionens samlade bedömning är att Göteborgs Stad i huvudsak:

- har en ändamålsenlig intern kontroll i de redovisningsrutiner som ingått i granskningen.
- har en årsredovisning inklusive sammanställda räkenskaper som är upprättade enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal bokföring. Årsredovisningen bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av Göteborgs Stads resultat och ställning, med reservation för redovisning av finansiell leasing.
- har en förvaltningsberättelse som i huvudsak innehåller de upplysningar som ska lämnas enligt lag och rekommendationer.

Inom följande fyra områden ser stadsrevisionen förbättringsmöjligheter och lämnar rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Utveckla utvärderingen av måluppfyllelsen så att den innehåller en avstämning mot årliga målvärden för verksamheten.
- Skyndsamt utreda och säkerställa att god redovisningssed efterlevs avseende finansiell leasing.
- Säkerställa att redovisningen av konstinnehav följer lagen om kommunal bokföring och redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.
- Utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för aktivering och löpande analys av materiella anläggningstillgångar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärder som görs och planeras göras i kommunstyrelsens verksamhet med anledning av stadsrevisionen rekommendationer ryms inom kommunledningens ekonomiska ram.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

I yttrandet efter stadsrevisionens granskningar lämnar inte stadsledningskontoret aspekter på frågorna utifrån ekologisk och social dimension.

Samverkan

Information om stadsrevisionens granskningar i denna handling har lämnats i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-05-08.

Bilagor

1. Granskning av kommunstyrelsen – verksamhetsåret 2023
2. Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Ärendet

Kommunstyrelsen ska skicka ett yttrande till stadsrevisionen där det framgår vilka åtgärder kommunstyrelsen gjort eller planerar att göra efter avslutade granskningar av kommunstyrelsen verksamhetsåret 2023.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen senast den 21 juni 2024 vilket innebär att det inte går att bordlägga ärendet inom ramen för beslutad tidplan.

Beskrivning av ärendet

Ärendet innehåller stadsledningskontorets förslag till åtgärder för att förbättra verksamheten och utgår från rekommendationerna stadsrevisionen lämnat i revisionsredogörelsen ”Granskning av kommunstyrelsen – verksamhetsåret 2023” och ”Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023”. Granskningen av Göteborgs Stads årsredovisning är sänd till kommunstyrelsen för beaktande. Efter avstämning med stadsrevisionen framgår att de önskar ett yttrande för lämnade rekommendationer i båda granskningar som tidigare år.

1. Granskning av kommunstyrelsen – verksamhetsåret 2023

Stadsrevisionens samlade bedömning är att verksamheten i huvudsak bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att den interna kontrollen varit tillräcklig och att kommunstyrelsens räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande.

Årets granskning av kommunstyrelsen omfattar:

- grundläggande granskning
- planerings, budget och uppföljningsprocessen
- avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering
- uppföljning
- granskning av delårs- och årsbokslut.

Där stadsrevisionen ser förbättringsområden och lämnar rekommendationer beskrivs vidtagna åtgärder och förslag till åtgärder under respektive rubrik nedan.

1.1 Grundläggande granskning och processen för planering, budget och uppföljning

Bakgrund och rekommendation

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma kommunstyrelsens ledning och styrning samt interna kontroll.

Stadsrevisionens bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak har en tillräcklig systematik, struktur och arbetssätt för såväl ledning, styrning och intern kontroll.

Revisionen ser förbättringsmöjligheter att i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll redogöra för väsentliga händelser under året i kommunstyrelsens egen uppföljning. Detta gäller även inom stadens uppföljningsprocess där enkätsvar från nämnder och bolag visar att det kan upplevas otydligt vad som avses med väsentliga avvikelser ur ett kommunledningsperspektiv.

Revisionen konstaterar att det finns en osäkerhet vad som är att betrakta som ett principiellt ärende och att hanteringsordningen för principiella ärenden behöver förtydligas.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att tydliggöra hanteringen av principiella ärenden.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Stadsledningskontoret kommer under året att återkomma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med en utredning som syftar till att förtydliga hanteringsordningen av ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Utgångspunkten för utredningen är att stärka såväl kommunfullmäktiges roll som varje beslutsnivå inom staden.

1.2 Granskning av planerings-, budget- och uppföljningsprocessen

Bakgrund och rekommendation

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har en tydlig och ändamålsenlig ansvarsfördelning i stadens planerings-, budget- och uppföljningsprocess.

Stadsrevisionens bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak har en tydlig process.

Revisionen ser förbättringsmöjligheter i ökad kvalitetssäkring av kommunfullmäktiges budget för att säkra trovärdigheten som stadens övergripande och överordnade styrinstrument. Vidare att en mer formaliserad styrning av den politiska beredningen skulle stärka budgetprocessen och att budgetberedningen sker för fristående i förhållande till planerings- och uppföljningsprocessen. Det är viktigt att det finns en ändamålsenlig styrning och uppföljning av nämnders och styrelser genomförande av budgeten samt behov av att tydliggöra de krav som ställs på stadens verksamheter i uppföljningsprocessen.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att se över uppföljningsprocessen i syfte att tydliggöra de krav som ställs på nämnders och bolags rapportering.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa arbetsformer som innebär att stadsledningskontorets kompetens i högre grad tillvaratas i budgetberedningen i syfte att säkerställa kvalitet och undvika sakfel i den budget fullmäktige beslutar om.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att se över uppföljningsprocessen i syfte att tydliggöra de krav som ställs på nämnders och bolags rapportering.

I samband med budget 2024 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny uppföljningsstruktur för nämnder och bolagsstyrelser, för den ekonomiska rapporteringen och för målstyrningen. I den nya strukturen ska samlingsärenden, verksamhetsnomineringar och verksamhetsplaner utgå. Uppdraget ska redovisas i underlaget för första kompletteringsbudgeten för 2024

Stadsledningskontoret har i kompletteringsbudget mars 2024 redovisat förslag till uppdaterad uppföljningsprocess. Beslut togs av kommunfullmäktige 2024-03-21 §103.

Förslaget innehåller:

- Formerna för uppföljningen
- Uppföljningens innehåll
- Hur uppföljningen av nämnder och styrelser grunduppdrag, kommunfullmäktiges mål, program och planer samt uppdrag kan utvecklas.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa arbetsformer som innebär att stadsledningskontorets kompetens i högre grad tillvaratas i budgetberedningen i syfte att säkerställa kvalitet och undvika sakfel i den budget fullmäktige beslutar om.

I den av kommunfullmäktig beslutade budget framgår hur nämnder och styrelser ska omhänderta budgeten i sina respektive budgetar/affärsplaner, verksamhetsplan och från planeringsåret 2025 ta fram genomförande planer.

Upplägget för budgetprocessen är att stadsledningskontoret efter materialet är överlämnat till kommunstyrelsen erbjuder fyra temamöten med de politiska budgetsekreterarna där stadsledningskontoret går igenom materialet. Utöver detta får varje partikonstellation två dagar för beräkningsteknisk hjälp i syfte att säkerställa kvaliteten i respektive budgetförslag. Partierna erbjuds också avsatt tid för eventuella frågor till kontoret.

1.3 Arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering.

Den sammanvägda bedömningen är att kommunstyrelsen leder, samordnar och följer upp stadens arbete på ett i huvudsak tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsen behöver dock ta fram den stadengemensamma utbildning om våldsbejakande extremism som kommunstyrelsen enligt stadens riktlinje ska erbjuda nämnderna och bolagen och tillsammans med berörda nämnder och bolag uppdatera stadens samlade lägesbild.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att tillsammans med socialnämnderna och övriga berörda aktörer uppdatera den samlade lägesbilden över hur de våldsbejakande extremistmiljöerna i Göteborg ser ut.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Under 2023 infördes lagstiftning (Lag 2023:196) kring kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan.

Lagstiftningen trycker på vikten av att ta fram en kunskapsbaserad lokal lägesbild inom kommunens geografiska område. Lägesbilden ska innehålla en kartläggning som beskriver brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser. Lägesbilden ska uppdateras minst vartannat år och en uppföljning av åtgärdsplanen ska göras.

Vidtagna/planerade åtgärder gällande stadens samlade lägesbild

I Göteborgs Stad tas lokala lägesbilder fram inom ramen för Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program. De fyra socialförvaltningarna ansvarar för och leder arbetet lokalt i samverkan med polisen och andra relevanta aktörer.

Stadsledningskontoret stödjer och följer upp arbetet med kunskapsbaserade lägesbilder. Stadsledningskontoret sammanställer även en stadenövergripande lägesbild vartannat år.

Lägesbild brott och otrygghet Göteborg 2024 redovisas för kommunstyrelsen 2024-06-12, SLK- 2024-00359. Där ingår en uppdaterad lägesbild av omfattningen av våldsbejakande extremism och radikalisering samt trender och tendenser.

Som ett led i att utveckla och kvalitetssäkra arbetet med den lokala kunskapsbaserade lägesbilden gällande våldsbejakande extremism och radikalisering arbetar stadsledningskontoret med:

- en arbetsgrupp med representanter från nämnder och styrelser med syfte att ge stöd i att identifiera risker och sårbarheter inom den egna verksamheten samt upptäcka om det förekommer våldsbejakande extremism och radikalisering i den egna verksamheten.
- en arbetsgrupp med de fyra socialförvaltningarna där fokus ligger på att ge stöd i att säkerställa att de lokala lägesbilderna innehåller information om hur våldsbejakande extremism och radikalisering ser ut på lokal nivå.
- en arbetsgrupp med grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen med syfte att ge stöd i att ta fram en lägesbild över hur våldsbejakande extremism och radikalisering kan se ut i skolmiljön.
- ett pilotprojekt där syftet är att undersöka förutsättningarna för framtagandet av en så kallad digital lägesbild. Lägesbilden ska beskriva hur hot och hat från våldsbejakande extremism och andra antidemokratiska rörelser ser ut riktat mot minoriteter, demokratins företrädare samt kommunens verksamheter.

Vidtagna/planerade åtgärder gällande en staden-gemensam utbildning

Idag finns en digital introduktionsutbildning att tillgå. Stadsledningskontoret arbetar med att ta fram en ny uppdaterad digital utbildning som uppfyller de krav och ansvar som riktlinjen pekar ut. Utbildningen ska vara klar 2024 och bli tillgänglig för förvaltningar och bolag under våren 2025.

Utbildningen planeras vara i två delar enligt följande:

- en grundläggande introduktion till våldsbejakande extremism och radikalisering där målgruppen är samtliga medarbetare inom Göteborgs stad.
- en fördjupad utbildning som innehåller mer detaljerad och fördjupad kunskap om våldsbejakande extremism och radikalisering. Målgruppen för utbildningen är speciellt utpekade funktioner inom förvaltningar och bolag.

1.4 Avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad

Bakgrund och rekommendation

Granskningen syftar till att bedöma om Göteborgs Stads taxa för vatten- och avloppstjänster är utformad och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster har utgjort huvudkriterium för att bedöma granskningen.

Stadsrevisionen har identifierat ett antal utvecklingsområden inom kommunstyrelsens ansvarsområde som avser hantering och finansiering av kostnader VA-kollektivet i nuläget står för, samverkansformer mellan berörda aktörer, principer för intäkter och kostnader från sidoordnad verksamhet samt samlad uppsikt av VA-verksamhetens ekonomi.

Stadsrevisionen rekommenderar kretslopp och vattennämnden, kommunstyrelsen och Gryaab AB (Gryaab) att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att VA-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att utreda formerna för hur kretslopp och vattennämnden i enlighet med reglementet ska kunna bevaka VA-kollektivets intresse i förhållande till Gryaab.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att tydliggöra vilka principer som gäller för intäkter och kostnader från sidoordnad verksamhet och hur dessa sak återförs till VA-kollektivet.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa en samlad uppsikt av VA-verksamhetens ekonomi som omfattar både kretslopp och vattennämnden och Gryaab.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Kretslopp och vattennämnden har enligt sitt reglemente i uppdrag att utgöra stadens beställare för kommunfullmäktiges uppdrag till Gryaab och bevaka VA-kollektivets intressen i taxehänseende. Vidare har nämnden i uppgift att till kommunfullmäktige bereda underlag för VA- och renhållningstaxor.

Vad gäller rekommendation till kretslopp och vattennämnden (KoV), kommunstyrelsen och Gryaab att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att VA-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för VA-anläggningen, anser stadsledningskontoret att det är KoV, utifrån sitt reglemente, som ansvarar för att tillse att taxekollektivet står för nödvändiga kostnader. Nämnden ansvarar vidare för att bereda taxan och följa stadens anvisning för hantering av taxor och avgifter. Utifrån stadsledningskontorets ansvar för uppföljning och uppsikt till kommunstyrelse, för kontoret dialog med KoV kontinuerligt under året gällande faktorer som påverkar taxan. Med anledning av det som har framkommit i granskningen kommer kontoret fortsätta dialogen med förvaltningen. I samband med beredning av ärendet till kommunstyrelse avser stadsledningskontoret att behandla såväl föreskrifter som prislista.

Numer är de flesta av alla stadens utestående obligationer gröna. Det innebär att alla stadens förvaltningar och bolag som låntagare får ta del av samma grundränta där de förmånliga villkoren inkluderas. Hantering för VA-kollektivet särskiljs inte från övriga. Stadsledningskontoret arbetar också redan idag i tät dialog med KoV för att identifiera gröna investeringar inom deras område. I och med detta menar stadsledningskontoret att en översyn av området gröna investeringar inte är nödvändig då det omhändertas i den ordinarie processen för gröna obligationer. Redan idag pågår ett samarbete mellan stadsledningskontoret och KoV där kontoret tillhandahåller ränteprognoser vilka ligger till grund för beräkning av nämndens kapitaltjänstkostnader. Under hösten kommer en utökad dialog att ske då taxeprocessen har ändrats och i samband med detta kommer även förvaltningarna att säkerställa att hanteringen av kapitaltjänstkostnader sker i enlighet med vattentjänstlagen.

Kretslopp och vattennämnden redovisar idag sina pensionskostnader enligt fullfonderingsmodellen medan staden som helhet redovisar enligt blandmodellen.

Stadsledningskontoret genomför tillsammans med nämnden en genomlysning av hur pensionskostnaderna skiljer sig åt för de olika modellerna samt vad ett eventuell byte av redovisningsprincip skulle innebära för taxekollektivet.

Gällande rekommendation till kommunstyrelsen att utreda formerna för hur kretslopp och vattennämnden i enlighet med reglementet ska kunna bevaka VA-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab, beslutade kommunfullmäktige om reviderat reglemente för nämnden den 29 februari 2024. För att förtydliga nämndens ansvar utifrån den organisatoriska uppdelningen av den allmänna VA-anläggningen innehåller det reviderade reglementet numer ett tillägg till skrivningarna om nämndens beställarroll i relation till Gryaab AB där nämnden ska bevaka VA-kollektivets intressen.

Stadsledningskontoret konstaterade i samband med beslutet att nämndens ansvar för detta fullgörs genom beredningen av VA-taxan i enlighet med 13§ i nämndens reglemente.

Genom det nya reglementet har kommunfullmäktige förtydligat det ansvar och de krav som ställs på nämnden. Stadsledningskontoret menar att det är upp till kretslopp och vattennämnden att avgöra hur uppdrag i reglementet utförs och vilka arbetsformer som därmed behövs för att säkerställa att reglementet efterlevs. Stadsledningskontoret för dialog med KoV utifrån vad som framkommit i granskningen och vikten av att VA-kollektivet samtliga intressen beaktas i beredningen av förvaltningens taxeärende.

Gällande rekommendation till kommunstyrelsen att tydliggöra vilka principer som gäller för intäkter och kostnader från sidoordnad va-verksamhet och hur dessa ska återföras till VA-kollektivet, så har KoV enligt sitt reglemente i uppdrag att utgöra stadens beställare för kommunfullmäktiges uppdrag till Gryaab och bevaka VA-kollektivets intressen i taxehänseende. Vidare har nämnden i uppgift att till kommunfullmäktige bereda underlag för VA- och renhållningstaxor. Stadsledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppsikt till kommunstyrelsen och kommer utifrån det uppdraget att föra dialog med förvaltning samt bolag/stadshus angående vad som framkommit i granskningen.

Vad gäller rekommendation till kommunstyrelsen att säkerställa en samlad uppsikt av VA-verksamhetens ekonomi som omfattar både Gryaab och kretslopp och vattennämnden utövar stadsledningskontoret uppsikt, dels genom kontorets egen organisation för nämnder och i samarbete med Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) för bolagskoncernen. Kontoret för dialog med KoV inför beredning av taxorna och även kontinuerligt under året i samband med nämndernas rapportering till kommunstyrelsen. Om nämnden ser svårigheter i tillämpning av reglemente eller annan väsentlig styrinformation är det viktigt att nämnden även rapporterar det vidare till kommunstyrelsen för ställningstagande. Stadsledningskontoret kommer att föra dialog med förvaltningen med anledning av vad som framkommit av granskningen.

1.5 Uppföljning av kontinuitetsförmågan i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad

Bakgrund och rekommendation

Stadsrevisionen granskade år 2022 kontinuitetsförmågan i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad. Två av tre rekommendationer kvarstår från föregående år i granskningen 2023. Det gäller dels förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal, dels rekommendationen att utöva en systematisk uppsikt över nämnderna och bolagens kontinuitetsförmåga.

Stadsrevisionen ser positivt på de förändringar som arbetats in i den nya planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2024-2027 som ger goda förutsättningar att ta fram en struktur för kommunstyrelsens uppsiktsansvar.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal i händelse av störningar i stadens samhällsviktiga verksamheter.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att utöva en systematisk uppsikt över nämndernas och bolagens kontinuitetsförmåga.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Förutsättningarna för ett stadengemensamt användandet av personal i händelse av störningar utreds inom stadsledningskontorets arbete med beredskapsplan och resursfunktionen för personalförsörjning enligt Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap. I resursfunktionen ingår representanter för stadsledningskontoret, Arbetsmarknad och vuxenutbildning, Stadshus samt BRG. I arbetet ingår att se över hur bemanning och personalförsörjning kan fungera i hela spektra av störningar, kriser och vid krig. I detta ingår allt från en snabbt uppkommen situation där en mindre personalvolym kan behövas omedelbart till höjd beredskap och krig som kräver hantering av mycket stora personalvolymen över lång tid. Utifrån störningens och krisens olika art behöver planering, metoder och rutiner se olika ut för att respektive uppgift ska lösas för bästa möjliga resultat.

Det finns idag inga formella hinder för personal inom staden att tjänstgöra i andra verksamheter för att förstärka vid en störning. Det finns också framtaget arbetsrättslig vägledning i tillämpning av gällande lag och avtal för åtgärder för att bemanna. Rekommendationen är dock frivillighet från den enskilde medarbetaren samt vilja och förutsättningar från dennes verksamhet att tidsbegränsat släppa medarbetaren. Därför är inriktningen i nuläget att ta fram förslag som ökar förutsättningarna för detta.

Under året har arbetet med resursfunktionen ökat tempo. I januari deltog resursfunktionen i övning Midvinter, där stadens samtliga resursfunktioner, kommunledning samt kommunstyrelse deltog. Övningen tydliggjorde ytterligare frågor och behov vilka kommer att tas upp i den nyligen inrättade ledningskonstellationen för civil beredskap på stadsledningskontoret, då frågorna är en del i ett större arbete. Inom resursfunktionen har underlag tagits fram för att illustrera bemanning i olika typer av kriser samt vilka aktörer som berörs. Kontakt kommer också under tidig sommar att etableras med en större förvaltning i syfte att löpande avhandla samt pröva frågeställningar och framtagna underlag. I arbetet som pågår ingår att ta fram förslag för hur ett stadengemensamt användande av personal kan utformas med tillhörande dokument samt eventuell påverkan på och revidering av befintliga dokument. I processen hittills har det blivit tydligt att nya frågor uppkommer som ledningskonstellationen löpande behöver ta ställning till.

Sedan stadsrevisionens granskning år 2022 har stadsledningskontoret arbetat med att öka systematiken kring arbetet med kontinuitetshantering genom att ägna ett avsnitt i Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027 åt ämnet. Sedan planen beslutades i kommunfullmäktige i mars 2024, finns för första gången krav på att förvaltningar och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet ska etablera ett systematiskt arbete med kontinuitetshantering. I tidigare styrning har det endast framgått att förvaltningar och bolag bör arbeta med kontinuitetshantering.

I och med att planen gäller för innevarande mandatperiod planerar stadsledningskontoret även att se över möjligheterna att tydliggöra detta krav i annan styrning inom området.

Stadsledningskontoret och förvaltningar och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet kommer att arbeta med kontinuitetshandling samt uppföljning och uppsikt av arbetet i enlighet med åtgärdslista och tidplan i plandokumentet. Stadsledningskontoret kommer att stötta förvaltningar och bolag i implementering av arbetet, och för detta planerar stadsledningskontoret att under 2024 arbeta fram och bistå med underlag som anpassats efter stadens verksamheter. I huvudsak kommer arbetet att utvärderas i slutet av planperioden, men uppföljningar kommer även att ske vid behov.

1.6 Uppföljning av styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering

Bakgrund och rekommendation

Stadsrevisionen granskade år 2022 styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering. 2023 års granskning visar att kommunstyrelsen påbörjat arbetet och att det finns goda förutsättningar att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen. Med hänvisning till att arbetet endast är påbörjat är revisionens bedömning att rekommendationen kvarstår.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen av stadens arbete med skyfallshantering.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Förslaget till Göteborgs Stads klimatanpassningsplan 2024-2026 ligger för beslut i kommunfullmäktige. Syftet med den första staden-övergripande klimatanpassningsplanen är att fastställa inriktning, prioriteringar och koordinering av det staden-gemensamma arbetet med klimatanpassning och därigenom bidra till att staden som verksamhetsutövare och fastighetsägare ska kunna bedriva verksamheten trots ett förändrat klimat. Under beredningen av planen har stadsledningskontoret och förvaltningen för kretslopp och vatten haft en dialog kring målsättningar för skyfallsarbetet, bland annat utifrån de rekommendationer som stadsrevisionen riktat mot både kommunstyrelsen och nämnden i frågan.

Utifrån kretslopp och vattennämndens roll att samordna och driva skyfallsfrågan i både nya och befintliga områden har nämnden arbetat fram förslag till mål inom fyra övergripande målområden och elva mål med förslag till målvärden.

Stadsledningskontoret har ställt sig positiv till nämndens förslag. De fyra övergripande målförslagen är omhändertagna i planen och har bedömts kunna ingå i en övergripande utgångspunkterna för planens arbete. Stadsledningskontoret instämmer i att det på sikt kommer behövas mera detaljerade beslut kring målsättningar och därmed ambitionsnivå och investeringstakt för skyfallsarbetet, men att ett sådant beslut med de stora investeringar som följer behöver analyseras ytterligare i det sammanhang som den föreslagna klimatanpassningsplanen kommer att utgöra. Förslaget till klimatanpassningsplan tar hänsyn till en bredd av frågor och perspektiv som behöver utvecklas gemensamt innan det är ändamålsenligt att föreslå ett beslut på kommunfullmäktigenivå om investerings- och åtgärdstakt. Så som planen är utformad bedömer stadsledningskontoret att nämndens förslag på specifika procentsatta målsättningar för olika åtgärdsområden kommer vara ett viktigt ingångsvärde i arbetet med de geografiska fokusområdena, den arbetsmodell som föreslås i planen, och att de i

det arbetet också kommer kunna bearbetas och definieras vidare för att bedöma genomförbarheten. Beroende på utfall kan bearbetade förslag tas vidare i arbetet med kommande versioner av klimatanpassningsplan och investeringsnomineringar. Stadsledningskontoret ser att arbetet i de geografiska fokusområdena och de åtgärdsplaner som det ska leda till, omfattar åtgärder för skyfall där genomförandet är bedömt och satt i ett sammanhang. I arbetet har nämnden en avgörande roll utifrån sitt samordningsansvar för skyfall i reglementet, och samordningsrollen kommer i arbetet med planen att utvecklas i samverkan med andra parter som får ansvar för andra delar av klimatanpassningsarbetet.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) och klimatanpassning är två processer där överlapp identifieras, dels innehållsmässigt då båda kan beakta klimateffekter, dels metodmässigt då en snarlik metodik används för processerna. RSA utgör ett analysunderlag och inte en styrning i sig. I RSA från 2023 var skyfall ett av två scenarier som stadens samhällsviktiga verksamheter arbetade med. Analysunderlaget kan användas som underlag för beslutsfattande och prioriteringar gällande skyfallshantering. Samordning och avvägningar mellan beredskapsperspektivet och det långsiktiga klimatanpassningsarbetet behöver konkretiseras och kan leda till en kombination av temporära och permanenta lösningar i det fortsatta arbetet. Stadsledningskontoret ser behov av att ytterligare samordna dessa processer i arbetet med implementering av klimatanpassningsplanen framöver.

1.7 Uppföljning av exploateringsekonomin i Göteborgs Stad

Bakgrund och rekommendation

Stadsrevisionen granskade år 2019 exploateringsekonomin i Göteborgs Stad. Granskningen 2023 visar att kommunstyrelsen omhändertagit merparten av rekommendationerna som gavs efter genomförd granskning 2019. En rekommendation kvarstår med hänvisning till att revisionen avvaktar beslutet om prioriteringen i stadsutvecklingen till följd av stadsbyggnadsnämndens underlag där planerad stadsutveckling inte ryms inom befintligt investeringsutrymme. Kommunstyrelsens hantering av underlag och beslut om prioritering i stadsutvecklingen kvarstår att utveckla.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att det finns en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet på såväl kort som lång sikt.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Med utgångspunkt i revisionens granskning finns vissa oklarheter kring vad revisionen avser med en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet och vilka verksamheter som ryms inom exploateringsbegreppet. Med utgångspunkt från stadens budget, uppföljning och mål för god ekonomisk hushållning avgränsas stadens definition av exploateringsverksamhet till att avse det markutvecklande uppdraget. Ett markutvecklande uppdrag där syftet är att iordningställa kvartersmark för avyttring eller annan upplåtelse internt eller externt, samt att genomföra de åtgärder i allmän plats och i VA-utbyggnad som krävs för att kunna genomföra den bebyggelse som möjliggörs genom en lagakraftvunnen detaljplan.

Därmed avgränsas stadens exploateringsverksamhet till i första hand de åtgärder som ryms inom exploateringsnämndens exploateringsinvesteringar, samt inom kretslopp och vattennämndens lokala VA-utbyggnad inom exploaterings-projekten.

Dessa exploateringsprojekt utgör delar av projekt där kommunen utvecklar kvartersmark och bygger ut allmän plats, men innehåller även projekt med externa markutvecklare, där staden fortsatt ansvarar för utbyggnad av allmän plats. Helhetsbilden utifrån detta perspektiv ryms inom ramen för exploateringsnämndens ansvar, att samlat rapportera exploateringsnämndens och kretslopp och vattennämndens ”exploateringsverksamhet”.

Utifrån definitionen ovan går det överväga om även Älvstranden Utveckling AB:s kvartersmarkutvecklande uppdrag ska definieras som exploateringsverksamhet i staden och därmed på ett tydligare sätt redovisas samlat med exploateringsnämndens markutvecklande uppdrag. I dagsläget har staden dock valt att hantera bolagets markutveckling tillsammans med bolagets övriga investeringar och inte som en del av kommunens samlade exploateringsverksamhet. Dock hanteras allmän platsutbyggnad som genomförs i områden där bolaget utvecklar mark, och bolagets exploateringsbidrag till staden, inom ramen för exploateringsnämndens exploateringsverksamhet, och likställs därmed med andra externa markutvecklare.

Övriga investerande nämnder och styrelser har inga markutvecklande uppdrag i sig, även om de tar mark i anspråk för sina byggnader och anläggningar, och utgör därför inte åtgärder som i sig klassas som exploateringsverksamhet.

Med utgångspunkt i revisionens rekommendation avser stadsledningskontoret att utifrån exploateringsnämndens övergripande ansvar för exploateringsverksamheten ånyo värdera om, av vilken organisation och i så fall hur Älvstranden Utveckling AB:s kvartersmarksutvecklande uppdrag skulle kunna komplettera den nuvarande ekonomiska bilden av kommunens exploateringsverksamhet för att ge en ytterligare samlad bild av stadens markutvecklande åtgärder.

2. Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Stadsrevisionens samlade bedömning är att Göteborgs Stad i huvudsak har en ändamålsenlig intern kontroll i de redovisningsrutiner som ingått i granskningen. Årsredovisning inklusive sammanställda räkenskaper som är upprättade enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal bokföring. Vidare att årsredovisningen i huvudsak bedöms ge en rättvisande bild av Göteborgs Stads resultat och ställning, med reservation för redovisning av finansiell leasing och att förvaltningsberättelse i huvudsak innehåller de upplysningar som ska lämnas enligt lag och rekommendationer.

Där stadsrevisionen ser förbättringsområden och lämnar rekommendationer beskrivs vidtagna åtgärder och förslag till åtgärder under respektive rubrik nedan.

2.1 Måluppfyllelse för verksamhetsmål

Bakgrund och rekommendation

Utvärderingen av måluppfyllelsen i förvaltningsberättelsen behöver utvecklas, särskilt i förhållande till utvärderingen av verksamhetsmålen. Revisionen bedömer att det inte går att avgöra om verksamhetsmålen har uppfyllts eftersom det saknas målvärden att stämma av resultatet mot och att den bedömning som sker avser prognos för mandatperiod och inte året.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att utveckla utvärderingen av måluppfyllelsen så att den innehåller en avstämning mot årliga målvärden för verksamheten.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Det framgår i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för 2023 att målen har en tidshorisont över hela mandatperioden om inget annat anges men att måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt och det är utifrån detta som stadsledningskontoret gjort bedömningen av målen i årsredovisningen. Det finns inte heller i budgeten några fastställda indikatorer eller målvärden. Detta innebär att vid uppföljning av målen under 2023 har andra värderingsformer för måluppfyllelse fått användas.

Då målen i budgeten har fördelats till huvudansvariga och ansvariga nämnder och styrelser har i samband med delårsrapport augusti och årsrapporten begärts in uppföljning av målen utifrån nedanstående frågeställningar:

Delår augusti

- Hur bedömer nämnd/bolagsstyrelse nuläget inom målet? Analysera och exemplifiera gärna utifrån de program/planer som finns kopplade till målet, indikatorer inom området, det egna grunduppdraget och/eller annat som bedöms relevant.
- Vilka initiativ till samverkan i syfte att arbeta med målet och dess framdrift, har nämnden/bolagsstyrelsen tagit som huvudansvariga för målet?
- Hur har nämnden/bolagsstyrelsen arbetat med målet hittills? Har det skett någon samverkan med huvudansvarig?
- Kopplat till nämndens/bolagsstyrelsen grunduppdrag och till målet tillhörande program och planer, går det att se någon utveckling inom målets område? Om ja, vilken.

Årsrapport

- Vilka resultat och effekter ser huvudansvarig nämnd/styrelse hittills inom målets område? Analysera och exemplifiera gärna utifrån de program/planer som finns kopplade till målet, indikatorer inom området, det egna grunduppdraget och/eller annat som bedöms relevant.
- Vilka initiativ till samverkan i syfte att arbeta med målet och dess framdrift, har nämnden/bolagsstyrelsen tagit som huvudansvariga för målet?
- Vilken utveckling för framtiden ser nämnd/styrelse inom målets område och varför görs denna bedömning?
- Hur har nämnden/bolagsstyrelsen arbetat med målet hittills? Har det skett någon samverkan med huvudansvarig?
- Kopplat till nämndens/bolagsstyrelsen grunduppdrag och till målet tillhörande program och planer, går det att se någon utveckling inom målets område? Om ja, vilken.

Stadsledningskontoret har i sin översiktliga målbedömning av de 27 beslutade målen använt sig av inrapporterad uppföljningen från nämnder och styrelser samt i så stor utsträckning som möjligt använt genomförd uppföljning på stadenövergripande program och planer, med indikatorer och mål, där koppling till målen funnits. Ambitionen har därigenom varit att göra stadens styrning och uppföljning mer enhetlig och ändamålsenlig.

Arbetet med att utveckla uppföljningen av kommunfullmäktiges mål kommer att fortsätta under 2024. Detta utifrån budget 2024 och efter beslutet om ny uppdaterad uppföljningsstruktur.

2.2 Granskning av räkenskaper - uppföljning av redovisning av leasing

Bakgrund och rekommendation

Finansiell leasing redovisas inte i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och god redovisningssed per bokslutet 2023. Stadsrevisionen ser allvarligt på denna brist och påpekar vikten av att skyndsamt åtgärda detta i redovisningen för att kunna säkerställa en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att skyndsamt utreda och säkerställa att god redovisningssed efterlevs avseende finansiell leasing.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Staden genomför nu ett stort arbete där hyresavtal gällande fast egendom klassificeras och värderas för att bedöma om dessa är finansiella eller operationella leasingavtal. Arbetet planeras att vara färdigställt under 2024.

2.3 Granskning av räkenskaper – uppföljning av redovisning av konst

Bakgrund och rekommendation

Konsten redovisas inte enligt god redovisningssed. Tillgångarnas värde i kommunens bokslut och sammanställda redovisning är upptagna till ett för långt belopp. Utifrån kända förhållande bedömer stadsrevisionen att risken för väsentliga fel är låg men att det behöver utredas vidare för att utesluta risken helt.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att redovisningen av konstinnehav följer lagen om kommunal bokföring och redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Som kulturnämnden angett i sitt svar på föregående års rekommendation, kommer konstmuseets anskaffningar av konst från 2024 att hanteras enligt lag och rekommendationer. Detta innebär att gåvor som uppfyller regelverk och riktlinjer kommer att ingå i balansräkningen. Kulturnämnden anger även i sitt svar att historiska värden för gåvor till konstmuseet från de till staden anknutna stiftelserna bör prövas. Detta arbete är pågående.

Stadsledningskontoret genomför, i samarbete med kulturförvaltningen, en utredning avseende historiska värden för gåvor till konstmuseet. Den kommer att ligga till grund för en bedömning av om dessa utgör väsentliga belopp. Arbetet beräknas vara klart under 2024.

2.4 Processen för redovisning av materiella anläggningstillgångar

Bakgrund och rekommendation

Det finns behov av att sammanställa och utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för hur anläggningstillgångar ska hanteras.

Tydligare beskrivningar och ett samlat regelverk behövs framför allt kring:

- gränsdragning mellan vad som aktiveras respektive kostnadsförs
- avskrivningar
- nedskrivningar
- avyttringar
- inventeringar
- redovisning av pågående projekt.

Stadsrevisionen rekommenderar kommunstyrelsen att utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för aktivering och löpande analys av materiella anläggningstillgångar

Vidtagna åtgärder och/eller stadsledningskontorets förslag till åtgärder

Utgångspunkten är att nämnder och styrelser ansvarar för redovisningen och att var och en måste tillämpa befintliga lagar och rekommendationer. Stadens styrande dokument på området syftar till att komplettera eller förtydliga där det behövs för att säkerställa en ändamålsenlig redovisning för den kommunala koncernen.

Det styrande dokumentet *Göteborgs Stads riktlinje för tillämpning av regelverk för investeringar och anläggningstillgångar* samlar från 2024 en del av de kommungemensamma anvisningarna. Stadsledningskontoret avser att i första hand följa upp den lokala tillämpningen av riktlinjen samt andra frågor inom ramen för uppsiktsplikten.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontorets bedömning är att rekommendationerna i huvudsak kommer att vara omhändertagna när åtgärderna som beskrivs i detta tjänsteutlåtande genomförts.

Anders Roswall

Eva Hessman

Chef Kontorsledning

Stadsdirektör

Granskning av kommunstyrelsen

– verksamhetsåret 2023

2024-04-09

Missiv till kommunstyrelsen

Revisionskontoret har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört granskningen av kommunstyrelsen avseende verksamhetsåret 2023. All granskning som har genomförts under året presenteras i denna revisionsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendationer som framgår av denna redogörelse.

Följande rekommendationer lämnas:

Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra hanteringen av principiella ärenden.

Kommunstyrelsen rekommenderas att se över uppföljningsprocessen i syfte att tydliggöra de krav som ställs på nämnders och bolags rapportering.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa arbetsformer som innebär att stadsledningskontorets kompetens i högre grad tillvaratas i budgetberedningen i syfte att säkerställa kvalitet och undvika sakfel i den budget som fullmäktige beslutar om.

Kommunstyrelsen rekommenderas att tillsammans med socialnämnderna och övriga berörda aktörer uppdatera den samlade lägesbilden över hur de våldsbejakande extremistmiljöerna i Göteborg ser ut.

Kretslopp och vattennämnden, kommunstyrelsen och Gryaab AB rekommenderas att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda formerna för hur kretslopp och vattennämnden i enlighet med reglementet ska kunna bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB.

Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra vilka principer som gäller för intäkter och kostnader från sidoordnad va-verksamhet och hur dessa ska återföras till va-kollektivet.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa en samlad uppsikt av va-verksamhetens ekonomi som omfattar både Gryaab AB och kretslopp och vattennämnden.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal i händelse av störningar i stadens samhällsviktiga verksamheter. (från år 2022)

Kommunstyrelsen rekommenderas att utöva en systematisk uppsikt över nämndernas och bolagens kontinuitetsförmåga. (från år 2022)

Kommunstyrelsen rekommenderas att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen av stadens arbete med skyfallshantering. (från år 2022)

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att det finns en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet på såväl kort som lång sikt. (från år 2019)

Vi vill betona vikten av att kommunstyrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av de rekommendationer som lämnas i revisionsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationerna vill vi också ha ett yttrande från kommunstyrelsen. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som kommunstyrelsen har gjort eller planerar att göra för att hantera de lämnade rekommendationerna.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 21 juni 2024.

Göteborg den 9 april 2024

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård
ordförande

Torbjörn Rigemar
vice ordförande

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på nämnderna och kommunstyrelsen. Revisionsredogörelserna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarsprövar nämnderna och kommunstyrelsen samt lämnar sitt uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, men du kan också beställa dem från revisionskontoret via stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: 0179/23

Innehåll

1	Samlad bedömning	7
1.1	Rekommendationer	8
2	Grundläggande granskning	9
2.1	Verksamhet	9
2.1.1	Hantering av principiella ärenden	9
2.2	Ekonomi	11
2.3	Intern kontroll	11
2.4	Bedömning	11
3	Planerings-, budget- och uppföljningsprocessen	13
3.1	Granskningsresultat	13
3.1.1	Förvaltningsorganisationen	13
3.1.2	De politiska sekreterarna	14
3.1.3	Processerna	15
3.1.4	Enkätresultat	17
3.2	Bedömning	19
4	Arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings	21
5	Avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad	21
6	Granskning av räkenskaper och bokslut	23
6.1	Granskningsresultat	23
7	Uppföljning av tidigare granskning	24
7.1	Uppföljning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över stadens samlade säkerhetsarbete	24
7.1.1	Bedömning	24
7.2	Uppföljning av kontinuitetsförmågan i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad	25
7.2.1	Bedömning	25
7.3	Uppföljning av styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering	26
7.3.1	Bedömning	26
7.4	Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	27
7.4.1	Bedömning	27
7.5	Uppföljning av organisation och ansvarsfördelning för verksamheten	27
7.5.1	Bedömning	28
7.6	Uppföljning av exploateringsekonomi i Göteborgs Stad	28

7.6.1	Organisationen och riktlinjer för stadsutveckling	29
7.6.2	En fullständig bild av exploateringsverksamheten.....	30
7.6.3	Underlag för beslut	31
7.6.4	Styrning av exploateringsverksamheten mot god ekonomisk hushållning.....	31
7.6.5	Bedömning	32

1 Samlad bedömning

Varje år granskar kommunens revisorer kommunstyrelsens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- planerings, budget- och uppföljningsprocessen
- avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikaliserings
- uppföljning
- granskning av delårs- och årsbokslut.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med stadsledningskontoret och de politiska sekreterarna som vi intervjuat i den fördjupade granskningen.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av kommunstyrelsen, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att kommunstyrelsens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. Bedömningen bygger på iakttagelser i såväl den grundläggande granskningen som i de fördjupningar som genomförts.

Inom ramen för den grundläggande granskningen och fördjupningen av processen för planering, budget och uppföljning bedöms att hanteringen av principiella ärenden behöver stärkas.

I granskningen av stadens planerings-, budget- och uppföljningsprocess bedömer vi bland annat att såväl processen för budgetberedningen som stadens uppföljningsprocess kan utvecklas och bli mer effektiv. Framför allt handlar det om arbetsformer för att bättre utnyttja stadsledningskontorets sakkunskap i budgetberedningen. I uppföljningsprocessen bedömer vi att rapporteringskraven bör förtydligas.

I granskningen av våldsbejakande extremism och radikaliserings bedömer vi att kommunstyrelsen behöver ta fram en stadengemensam utbildning och tillsammans med övriga berörda nämnder och bolag uppdatera stadens samlade lägesbild kring hur de våldsbejakande miljöerna i staden ser ut.

I granskningen av avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad bedömer vi att kommunstyrelsen behöver utveckla sin uppsikt och uppföljning av hela verksamheten för att säkerställa en ändamålsenlig taxa.

I uppföljningen av granskningen av kontinuitetsförmågan i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad bedömer vi att två av tre rekommendationer kvarstår.

I uppföljningen av granskningen av styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering bedömer vi att rekommendationen kvarstår.

I uppföljningen av exploateringsekonomin i Göteborgs Stad bedömer vi att en rekommendation kvarstår.

Bedömningen är att kommunstyrelsens räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen grundar sig på genomförd granskning av kommunstyrelsens balans- och resultaträkning utifrån kommunal bokförings- och redovisningsslag samt god redovisningssed.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra hanteringen av principiella ärenden.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att se över uppföljningsprocessen i syfte att tydliggöra de krav som ställs på nämnders och bolags rapportering.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa arbetsformer som innebär att stadsledningskontorets kompetens i högre grad tillvaratas i budgetberedningen i syfte att säkerställa kvalitet och undvika sakfel i den budget som fullmäktige beslutar om.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att tillsammans med socialnämnderna och övriga berörda aktörer uppdatera den samlade lägesbilden över hur de våldsbejakande extremistmiljöerna i Göteborg ser ut.
- Kretslopp och vattennämnden, kommunstyrelsen och Gryaab AB rekommenderas att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda formerna för hur kretslopp och vattennämnden i enlighet med reglementet ska kunna bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra vilka principer som gäller för intäkter och kostnader från sidoordnad va-verksamhet och hur dessa ska återföras till va-kollektivet.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa en samlad uppsikt av va-verksamhetens ekonomi som omfattar både Gryaab AB och kretslopp och vattennämnden.

Följande rekommendationer kvarstår sedan tidigare år:

- Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal i händelse av störningar i stadens samhällsviktiga verksamheter.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att utöva en systematisk uppsikt över nämndernas och bolagens kontinuitetsförmåga.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen av stadens arbete med skyfallshantering.

- Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att det finns en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet på såväl kort som lång sikt.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma kommunstyrelsens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har kommunstyrelsen sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på kommunstyrelsens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Kommunstyrelsen ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat. Fullmäktige har genom budgeten gett stadens nämnder och bolag mål som de ska uppnå och uppdrag som de ska genomföra. Vi har översiktligt granskat hur kommunstyrelsen har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med de av fullmäktiges mål och uppdrag som berör kommunstyrelsen. Vi har även granskat kommunstyrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet. Vidare visar granskningen att kommunstyrelsen har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett den. Vi konstaterar också att måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året i delårsrapporter och i årsrapporten.

Vi har noterat att flera ledamöter valt att inte delta i kommunstyrelsens beslut om budget för 2024. Vi vill påpeka att detta inte fräntar berörda ledamöter ansvaret för kommunstyrelsens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat i förhållande till kommunstyrelsens budget för 2024.

2.1.1 Hantering av principiella ärenden

I huvudsak har inga större avvikelser noterats i kommunstyrelsens hantering vid beslutsfattande. Vi noterar dock att delar av det beslut om kompletteringsbudget

som kommunstyrelsen tog den 24 maj 2023, ska upphävas till följd av domstolsbeslut i förvaltningsrätten.¹

Kommunstyrelsen tog inom ramen för kompletteringsbudgeten i maj beslutet att bland annat tilldela stadsmiljönämnden ett höjt kommunbidrag om 92 miljoner kronor för 2023 och framåt. Kommunstyrelsen beslutade vid samma tillfälle att lösa upp 12 miljoner kronor av kommuncentral reserv avseende försörjningsstöd.

Av kommunfullmäktiges beslutade budget för 2023 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2023 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget. Detta under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

Förvaltningsrätten beslutade den 30 november 2023 att ovan nämnda beslut ska upphävas. Rätten motiverar beslutet avseende de 92 miljoner kronorna med att besluten som kommunstyrelsen tog skulle ha fattats av kommunfullmäktige på grund av att det rör sig om en ekonomisk fråga som inte ligger inom ramen för den budget för 2023 som kommunfullmäktige beslutat om. Det blir därför en fråga av principiell beskaffenhet.² När det gäller beslutet att lösa upp 12 miljoner kronor av den kommuncentrala reserven slår förvaltningsrätten även här fast att beslutet skulle ha fattats av kommunfullmäktige.

Uppföljningen av den egna verksamheten ska ske utifrån ett väsentlighetsperspektiv i enlighet med stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Vi noterar att förvaltningsrättens dom och frågan om principiell beskaffenhet inte rapporterats i kommunstyrelsens årsrapport för 2023.

Revisionskontoret har inom ramen för den fördjupade granskningen (se sidan 18) konstaterat att det finns en osäkerhet i stadens verksamheter kring vad som är att betrakta som ett principiellt ärende och vilken hanteringsordning som gäller. Revisionskontoret har också i tidigare granskning av moderbolaget Stadshus AB (Stadshus) noterat att det finns osäkerheter kring hur styrelserna ska hantera principiella ärenden.³ Även i årets granskning av Stadshus har denna osäkerhet identifierats. Stadshus har också i delårsrapporteringar belyst dotterbolagens bristande hantering av principiella ärenden. Bland annat tar Stadshus upp att förståelsen för de grundläggande förutsättningarna och styrningen av de kommunala bolagen varierar i styrelser och bolagsledningar vilket också leder till varierande grad av följsamhet mot fullmäktiges samlade styrning. Exempelvis tar det sig uttryck i bolagens värdering av kommunfullmäktiges rätt att ta ställning i ärenden av principiell karaktär.⁴

När det gäller anvisningar för hanteringen av principiella ärenden i stadens *Handbok för den politiska ärendeprocessen* beskrivs hanteringsordningen av principiella ärenden för såväl nämnder som bolagsstyrelser på en övergripande

¹ Göteborg FR 7027–23 Dom 2023-11-30.

² Enligt 3 kap. 10 § kommunallagen får fullmäktige uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, förutom i de fall som framgår av 3 kap 9 § kommunallagen. Fullmäktige kan nämligen inte delegera beslutanderätten i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större betydelse.

³ Granskningsredogörelse Göteborgs Stadshus AB 2022.

⁴ Delårsrapporter för augusti 2022 och 2023 Göteborgs Stadshus AB.

nivå. I bolagens ägardirektiv och nämndernas reglementen finns exempel på frågor som skulle kunna vara av principiell beskaffenhet. Stadshuset har upprättat en anvisning för ärendeberedning inom koncernen som mer detaljerat beskriver hanteringsordning av principiella ärenden. Av anvisningen framgår bland annat ansvar för hur ett principiellt ärende initieras, beslutas och hur det ska bedömas. Vidare framgår att vissa situationer kräver att större affärshändelser bör villkoras med ett positivt ställningstagande från fullmäktige för att avtal ska vara bindande. I anvisningen påtalas även vikten av att ärenden bereds kvalitativt, att formuleringen i frågeställningen är betydelsefull, hanteringsordningen vid tveksamheter samt att det är viktigt att ärenden identifieras och lyfts i god tid.

Någon motsvarande anvisning för nämnderna finns inte.

2.2 Ekonomi

Kommunstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som fullmäktige har gett den. Kommunstyrelsen ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat kommunstyrelsens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att ekonomin har följts upp kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. De ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat kommunstyrelsens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden.

Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att kommunstyrelsens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att kommunstyrelsen i huvudsak har tillräcklig systematik, struktur och arbetssätt för såväl ledning och styrning som intern kontroll. Samtidigt ser vi förbättringsmöjligheter. I enlighet med fullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll ska årsrapporten redogöra för väsentliga händelser under året och belysa avvikelser i förhållande till uppdrag och mål. Utifrån att förvaltningsrättens dom fastställer att kommunstyrelsen överskridit sin befogenhet utifrån kommunallagens krav och utifrån ärendets art (beslut om kompletteringsbudget) är det vår bedömning att detta borde ha belysts och utvärderats i årsrapporten för 2023.

Vår bedömning är att hanteringsordningen för principiella ärenden behöver förtydligas varför vi lämnar följande rekommendation till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra hanteringen av principiella ärenden.

3 Planerings-, budget- och uppföljningsprocessen

Göteborgs Stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för stadens nämnder och styrelser. Budgetens roll är att ange kommunfullmäktiges mål och inriktningar inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning. Den politiska nivån förfogar över beslutsfattandet och förvaltningen har till uppgift att ställa sin kunskap till förfogande men också acceptera och respektera den politiska viljans genomslag. För att genomföra politiska beslut behövs tydliga strukturer, fungerande rutiner och stöd, bland annat i form av en effektiv och ändamålsenlig planerings-, budget- och uppföljningsprocess. Därutöver krävs tydliga uppdrag och en tydlig ansvarsfördelning.

Av Göteborgs Stads budget 2023 framgår att staden strävar mot en tillitsbaserad styrning. Det står att den tillitsbaserade styrningen ska fokusera på delegering, brukarfokus, öppenhet, stöd och samverkan.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen har en tydlig och ändamålsenlig ansvarsfördelning i stadens planerings-, budget- och uppföljningsprocess.

Granskningens fokus har varit på processen, vi har inte granskat innehållet i vare sig fullmäktiges budget eller i uppföljningsrapporteringen. Beredningen av fullmäktiges budget sker av kommunalråden och stadens politiska sekreterare, vi har därför intervjuat åtta politiska sekreterare (varav tre stabschefer som för tillfället för granskningen ingick i det politiska styret) inom olika partier. Vi har även intervjuat tjänstepersoner vid stadsledningskontoret.

Inom ramen för uppföljningen av tidigare granskning av exploateringsekonomin i Göteborgs Stad redogörs för bristande samordning i budgetprocessen avseende investerings- och exploateringsekonomin (se sidan 32).

3.1 Granskningsresultat

3.1.1 Förvaltningsorganisationen

Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges förvaltning med uppdrag att stödja kommunstyrelsen i att styra, leda och samordna stadens verksamheter. Stöd till kommunfullmäktige ges främst avseende ärendehantering och representation. I stadsledningskontorets ansvar ingår att samordna och leda den årliga planerings-, budget- och uppföljningsprocessen. Bland annat innebär det att samordna framtagandet av det underlag som beskriver förutsättningar för fullmäktiges budget (fortsättningsvis budgetförutsättningarna).⁵ Enligt uppgift från stadsledningskontoret är flera medarbetare involverade i arbetet med underlaget till budgeten på olika sätt. När det gäller fullmäktiges budget

⁵ Ledning och styrning vid stadsledningskontoret reviderad den 27 januari 2023, dnr: 0180/23.

skiljer sig beredningen från övrig ärendeberedning på så vis att den inte bereds av förvaltningsorganisationen utan helt och hållet av den politiska organisationen, det vill säga kommunalråden och de politiska sekreterarna.

3.1.2 De politiska sekreterarna

Tjänstgöringen som politisk sekreterare regleras i kommunallagen och den innebär att som politiskt tillsatt tjänsteperson ha i uppdrag att biträda en eller flera politiker i deras ämbete.⁶ Lagstiftningen är inte särskilt uttömmande. Sammanfattningsvis anges att politiska sekreterare får anställas för att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet men inte under längre tid än till utgången av det år då val av fullmäktige ska hållas nästa gång i hela landet. Vidare anges att de inte lyder under lagen om anställningsskydd och att de har rätt till den ledighet som behövs för tjänstgöringen. De politiska sekreterare som vi intervjuat beskriver rollen som en hybrid mellan politiker och tjänsteperson med uppgift att skickliggöra kommunalråden.

Kommunstyrelsen har upprättat regler för anställning av politiska sekreterare som ett komplement till själva anställningsavtalet.⁷ Av reglerna framgår att det är kommunstyrelsen som beslutar om anställningen och att anställningsavtalet ska undertecknas av ansvarigt kommunalråd och ansvarig områdeschef vid stadsledningskontoret.

Antalet politiska sekreterare (vid tillfället för granskningen cirka 46 personer) uppges ha varit relativt stabilt under de senaste tio åren, en viss expansion av de politiska staberna genomfördes efter valåret 2014. Antalet politiska sekreterare organiseras per partirepresentation i kommunstyrelsen, inte baserat på antalet mandat i kommunfullmäktige. Inom vissa partier finns administrativa stabschefer med personalansvar, inom andra kan en enskild sekreterare ha flera olika uppdrag. Av kommunstyrelsens regler för anställning av politiska sekreterare framgår att tolkning eller tillämpning av arbetsuppgifter, anställnings- och arbetsvillkor ska hanteras av kommunstyrelsens presidium i samverkan med gruppledaren som utgör arbetsgivarens representant. På intranätet finns en kortfattad rollbeskrivning för stabscheferna.

Enligt de vi intervjuat kan den första tiden som nyanställd politisk sekreterare vara en utmaning då det saknas specifika anvisningar eller instruktioner för uppdraget som helhet men även för hur själva budgetberedningen ska genomföras. De enskilda partierna tar fram egna arbetsbeskrivningar exempelvis vid rekryteringen av politiska sekreterare. De som anställs som politiska sekreterare har olika erfarenheter och kompetens med sig in i arbetet, exempelvis när det gäller ekonomi. Uppdraget formas därför dels utifrån den enskilde sekreterarens specifika kompetens och kunskap, dels utifrån respektive partis specifika behov. Exempelvis fokuserar vissa sekreterare på ekonomi och vissa på styrnings- och ledningsfrågor (de benämns budgetsekreterare). Stabscheferna deltar vid

⁶ Kommunallagen 4 kap. §§ 33, 34

⁷ Regler för anställning av politisk sekreterare, hämtad på stadens intranät den 2024-02-12, kommunstyrelsen.

kommunstyrelsens arbetsutskott, har kontakt med stadsledningskontoret och ansvarar för text och kvalitetssäkring av slutprodukten av fullmäktiges budget.

Av Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet framgår att nämnder och styrelser ska säkerställa att anställda och externa användare lämnar tillbaka de informationstillgångar som de förfogar över då deras anställning, uppdrag eller avtal ändras. Kommunstyrelsens regler anger att de politiska sekreterarna är skyldiga att följa fullmäktiges beslutade policydokument och riktlinjer. Stabscheferna uppger att det finns överlämningsrutiner men vid plötsliga skiften av gruppleddare/partiledning finns det en risk för att viktig information inte avlämnas till de tillträdande. Enligt stabscheferna har de hanterat detta exempelvis med gemensamma mappar och arkiv. Saknas detta blir det upp till den enskildes goda vilja att överlämna erfarenhet, kunskap och dokument till stöd för nästa person som anställs. Viss dokumentation ska finnas i diariet.

3.1.3 Processerna

Stadsledningskontoret har i uppdrag att säkerställa att alla beslutsunderlag som går till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige är allsidigt beredda och kvalitetssäkrade. Särskilda informationsforum finns då stadsledningskontoret informerar de politiska sekreterarna när det gäller den ordinarie ärendeberedningen. I övrigt kanaliseras alla frågor från de politiska partierna via förvaltningsbrevlådan med syfte att samtliga partier ska kunna ta del av svaren. Som tidigare nämnts är fullmäktiges budget undantagen den ordinarie ärendeberedningsprocessen då den helt och hållet bereds av de politiska sekreterarna och kommunalråden. De politiska sekreterarna uppger dock att när det gäller vissa skrivningar i budgeten kan de begära stöd av stadsledningskontoret då det tidigare år har förekommit en del felaktigheter i det färdiga dokumentet exempelvis att uppdrag och mål riktats till fel verksamheter. Stabscheferna uppger att under budgetprocessen får de vissa svar direkt från stadsledningskontoret. Därutöver får de politiska sekreterarna beräkningsteknisk hjälp av stadsledningskontoret. Enligt uppgift från stadsledningskontoret avsätter de två dagar per parti eller partikonstellation för detta.

3.1.3.1 Planerings- och budgetprocessen

Budgetprocessen styrs av fullmäktiges fastställda process- och tidplan och inleds med att stadsledningskontoret tar fram ett grundläggande underlag med förutsättningar för den politiska beredningen, budgetförutsättningarna. Budgetförutsättningarna överlämnas till kommunstyrelsen i maj, därefter sker en komplettering i augusti månad avseende skatteprognos och pensionskostnader. Stadens ekonomidirektör leder arbetet med budgetförutsättningarna som syftar till att ge de politiska partierna initiala förutsättningar att genomföra sitt budgetarbete.

Budgetförutsättningarna är omfattande och för 2023 innefattas 321 sidor och till det nio bilagor. Bilagt finns också en gedigen excelmodell med de ekonomiska förutsättningarna. Även nämndhandlingar, årsredovisning och uppföljningsrapporter för såväl staden samlat som för respektive nämnd/bolagsstyrelse utgör underlag för det politiska budgetarbetet.

3.1.3.2 Tematräffar/möten

I budgetarbetet för 2023 höll stadsdirektören och stadens ekonomidirektör fyra tematräffar med de politiska sekreterarna. Som en del i budgetprocessen erbjuds de olika partierna/partikonstellationer egna träffar och möjlighet att skicka frågor som besvaras av stadsledningskontoret så länge det inte krävs en större utredning. Detta erbjudande kommuniceras i samband med tematräffarna. Erbjudandet har inte nyttjats av samtliga partier under 2023. Med övriga delar av stadsledningskontorets organisation, saknas en dialog i arbetet med budgeten.

Syftet med tematräffarna är att i breda drag gå igenom budgetförutsättningarna enligt uppgift från stadsledningskontoret. Vid dessa tillfällen informeras de politiska sekreterarna om relevanta delar i budgetförutsättningarna. I intervjuer med stadsledningskontoret lyfts det fram som viktigt att samtliga politiska sekreterare, både i majoritet och opposition, får lika och samtidig information. Stadsledningskontoret gör en bedömning av om det finns frågor som är av intresse för samtliga partier/partikonstellationer. På tematräffarna uppges av de politiska sekreterarna att det i huvudsak är ett fokus på nämnderna. Stadshuskoncernen diskuteras i begränsad omfattning.

De politiska sekreterarna uttrycker att tematräffarna med stadsledningskontoret är ett bra stöd i budgetarbetet och att de hålls med en tillräcklig frekvens. Samtidigt uppger flera av de intervjuade politiska sekreterarna att det finns ett behov av att de partier som under en mandatperiod utgör majoriteten borde ha möjlighet till ett större stöd av stadsledningskontoret i samband med den årliga budgetprocessen. Att alla partiernas budgetsekreterare samlas vid samtliga tillfällen ger en upplevd begränsning i att ställa specifika frågor. De politiska sekreterarna uppger att detta leder till en begränsning av deras möjlighet att skickliggöra kommunalråden.

Den politiska bearbetningen av budgetförutsättningarna leds av de olika partiernas budgetsekreterare och stabschefer som tar fram förslag som kommunalråden sedan tar ställning till. Både för den styrande majoriteten och för oppositionen, i text och siffror. De politiska sekreterarna beskriver att det är en utmaning att säkerställa ändamålsenliga budgetförutsättningar för kommunens samtliga verksamheter. Även budgetförutsättningarna bedöms vara ett bra stöd i budgetberedningen. De politiska sekreterarna uppger att arbetet därefter kantas av bedömningar och beslut som kräver sakkompetens i varje enskild nämnds och bolags ansvar och uppdrag. När det gäller nämnderna finns stöd att hämta i dialog med de enskilda nämnderna samt i de verksamhets- och investeringsnomineringar som varje nämnd upprättar inför budgetberedningen. För Stadshuskoncernen inhämtas bolagens förutsättningar och bolagens långsiktiga investeringsprognoser biläggs budgetförutsättningarna.

Verksamhets- och investeringsnomineringarna för nämnderna och bolagens långsiktiga investeringsprognoser är underlag som den politiska beredningen hanterar, där är inte stadsledningskontoret med som ett stöd avseende innehåll eller frågor. Vidare beskriver de politiska sekreterarna att kvaliteten och omfattningen på verksamhetsnomineringarna varierar och att underlagen ser olika ut.

Därutöver beskrivs att underlaget generellt beskriver verksamhetens utmaningar och möjligheter på en för övergripande nivå.

De politiska sekreterarna beskriver att vägarna in till stadsledningskontoret, vid frågor i budgetberedningen, är begränsade och formstyrda. Samt att en bredare plattform för skickliggörandet från tjänstepersonorganisationen önskas från den politiska beredningen.

3.1.3.3 Uppföljning av fullmäktiges budget

I budgetförutsättningarna beskriver stadsledningskontoret grundmodellen för stadens uppföljning och att strukturen ska förenkla och förtydliga uppföljningen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med fokus på grunduppdraget. Uppföljningsprocessen beskrivs vara ett verktyg i arbetet med att säkerställa kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Uppsiktsfrågor definieras som avvikelser från regelverk som påverkar staden och dess uppdrag som helhet. Stadens webbportal på intranätet är en del i uppföljningsstrukturen och vänder sig i första hand till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret lämnar delårsrapporter per mars, augusti samt en årsredovisning med kompletterande uppföljning december för helår. Uppföljning av nämnder genomförs av controllers vid stadsledningskontoret utifrån en fastställd anvisning.⁸ Bolagsuppföljningen sköts av Stadshus. De politiska sekreterarna spelar ingen aktiv roll i uppföljningsprocessen så som de gör i budgetprocessen.

Stadsledningskontoret ska löpande utvärdera och utveckla grundmodellen för uppföljningsprocessen utifrån hur väl den bedöms fungera och hur väl den fångar rätt styrinformation för de olika nivåerna i organisationen. Arbetet med att skriva fram struktur och tidplaner för uppföljning påverkas, enligt stadsledningskontoret, av att strukturen kan ändras utifrån politiska intentioner och att det därmed krävs flexibilitet för att möta detta.

Vi noterar att i budgetförutsättningarna inför budget 2024 gör stadsledningskontoret bedömningen att det finns möjligheter att bredda perspektivet i uppföljningen och att det kan finnas skäl att överväga ett politiskt ställningstagande kring möjliga inriktningar. Av fullmäktiges budget 2024 noterar vi också att det finns ett uppdrag till kommunstyrelsen att se över uppföljningsprocessen.

3.1.4 Enkätresultat

I syfte att få en bild av hur stadens verksamheter uppfattar arbetet med stadens planerings-, budget- och uppföljningsprocess skickade vi enkäter till funktioner med ansvar för uppföljningsrapporteringen vid stadens nämnder och bolag. Frågorna berörde bland annat styrprinciper, systemstöd och processerna för planering, budget och uppföljning. Svarsfrekvensen uppgick till drygt 80 procent för nämnderna och 70 procent för bolagen.

⁸ Stadsledningskontorets anvisning och vägledning för uppsikt och uppföljning ur ett controllerperspektiv.

Merparten av samtliga svarande (cirka 80 procent) uppgav att principerna för budgetstyrning⁹ och systemstödet i Stratsys är ett bra stöd i arbetet. När det gäller stödet från stadsledningskontoret visar enkätresultaten att de som arbetar i nämnder är mer nöjda än de som jobbar inom bolagen. Samtidigt anser de flesta att kommunikationen/dialogen med stadsledningskontoret generellt sett fungerar bra.

3.1.4.1 Planeringsprocessen

När det gäller planeringsprocessen uppgav mellan 65 till 75 procent att den bidrar till ett effektivt genomförande av verksamhetens mål och uppdrag, den högre siffran härrör till svaren i bolagsenkäten. I den ställdes också några påståenden kring Stadshus ägarstyrning. Närmare 90 procent svarade att de anser att Stadshus roll och ansvar gentemot bolaget är tydlig. Något färre, drygt 60 procent svarade att Stadshus ansvarar för samverkan och samordning på strategisk nivå på ett tillfredsställande vis.

3.1.4.2 Budgetprocessen

Knappt hälften (i båda enkäterna) höll med om att budgetprocessen leder till god ekonomisk hushållning för staden som helhet. Över 40 procent av de som svarade på bolagsenkäten svarade vet ej medan samma svarsalternativ valdes av knappt tio procent av de som besvarade nämndenkäten.

Drygt 30 procent i bolagsenkäten svarade att de inte är tillräckligt involverade i stadens budgetprocess medan samma svar lämnades för närmare 80 procent av respondenterna i nämndenkäten.

Ungefär hälften av de som besvarade nämndenkäten uppgav att det är otydligt hur arbetet med verksamhetsnomineringar ska genomföras. Lika stor andel av de som besvarade bolagsenkäten anser att det är otydligt hur bolagen ska bidra i budgetberedningen. Av de öppna svaren framgår att det också upplevs finnas en viss otydlighet när det gäller till vem eller vilken funktion frågor ska ställas om innehållet i fullmäktiges budget.

3.1.4.3 Uppföljningsprocessen

Cirka 60 procent (i båda enkäterna) svarade att uppföljningsprocessen fångar rätt saker.

I uppföljningen ska nämnder och styrelser rapportera väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling i förhållande till den egna planeringen som är av vikt ur ett kommunledningsperspektiv. Vad som avses med väsentliga avvikelser i detta avseende uppfattas av cirka hälften av de som svarade på nämndenkäten som otydligt. Av de som svarade på bolagsenkäten är det otydligt för tio procent. Cirka 30 procent svarade vet ej, vilket inte valdes som svarsalternativ av någon som besvarade nämndenkäten.

⁹ Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll samt Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning.

I uppföljningen ska nämnder och styrelser rapportera måluppfyllelse. Cirka 40 procent av de som svarade för bolagen uppgav att det är otydligt vilka resultat som krävs för att bedöma måluppfyllelse, på nämndsidan svarade 70 procent att det är otydligt. Däremot uppgav 70 procent av de som besvarade bolagsenkäten att resultatet av genomförd verksamhet speglas i rapporteringen till fullmäktige. På nämndsidan var det endast 40 procent som höll med om det påståendet.

En del i uppföljningen till fullmäktige är att lyfta principiella ärenden. Enkätresultaten visar att det är mer tydligt för bolagen hur dessa ska hanteras än för nämnderna. Bolagen är också mer nöjda med stödet i hanteringen. Samtidigt konstateras att cirka en fjärdedel i både nämnd och bolag tycker att det är otydligt vad ett principiellt ärende är.

Enligt fullmäktiges riktlinje för ägarstyrning ska kontinuerliga ägardialoger genomföras inom bolagskoncernen med utgångspunkt från bland annat fullmäktiges budget, väsentliga risker, samt principiella frågeställningar. Över 70 procent svarade att ägardialogerna bidrar till att väsentligheter fångas upp. De flesta uppgav också att bolagen är delaktiga i vilka frågor som lyfts vid ägardialogerna och att frågorna är väsentliga.

3.1.4.4 Fullmäktiges budget 2023

I enkäten ställdes ett antal påståenden om fullmäktiges budget 2023. Det första påståendet var att bolaget/nämnden har tillräckliga förutsättningar för att nå fullmäktiges budgetmål. Svaren visar att de flesta i såväl bolag som nämnder instämmer i detta påstående, det är också tydligt vilka budgetmål som gäller för det specifika bolaget eller den specifika nämnden. När det gäller om verksamheten har rådigheten över tilldelade mål svarade cirka 35 procent i båda enkäterna att de inte håller med om det påståendet.

Inom nämnderna uppfattas fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning mer tydliga än inom bolagen.

Över 60 procent av de svarande för bolagen anser att fullmäktiges budget är styrande för både verksamhetsmål och finansiella mål. I nämnderna uppfattas budgeten vara mer styrande för verksamhetsmålen än för de finansiella målen. Vi bad respondenterna beskriva hur de arbetar med något eller några mål som bidrar till god ekonomisk hushållning. Samtliga svar, förutom tre handlade om ekonomiska/finansiella mål. För de tre som inte rörde detta beskrevs arbete med kvalitet, klimat och styrning av projekt.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak har en tydlig och ändamålsenlig ansvarsfördelning i stadens planerings-, budget- och uppföljningsprocess. Samtidigt bedömer vi att det finns möjlighet till förbättring.

Vår bedömning är att budgetförutsättningarna som levereras av stadsledningskontoret är ett bra stöd för den politiska beredningen av fullmäktiges budget. Samtidigt är det ett underlag som i sin omfattning, i antal sidor, är utmanande

att hantera. Därtill innehåller den information som både är komplex och av varierande omfång och kvalitet om stadens olika verksamheter. Samlat innebär det höga krav på de politiska sekreterarna vars bakgrundskompetenser och erfarenheter växlar. Den sakkunskap som stadsledningskontoret besitter kan, enligt vår bedömning, nyttjas mer i budgetberedningen. Kvalitetssäkringen av fullmäktiges budget är viktig för dess trovärdighet som stadens övergripande och överordnade styrdokument. Innehåller budgeten sakfel, är svårläst och svårtolkad finns risk att den förlorar i legitimitet. Det bör därför säkerställas att samtliga delar i budgeten, inte bara de finansiella, utan också texter är kvalitetssäkrade.

Vår bedömning är också att en mer formaliserad styrning av den politiska beredningen skulle stärka budgetprocessen. Bland annat behöver kommunstyrelsen säkerställa någon form av vägledning för de politiska sekreterarna i sina specifika uppdrag men också för överlämning av framför allt informationstillgångar (vilket är reglerat) men även erfarenheter och kunskaper vid anställningens avslut.

Vår bedömning är att budgetberedningen sker för fristående i förhållande till planerings- och uppföljningsprocesserna. Revisionskontoret menar att, för att fullmäktiges budget ska fungera som ett effektivt och ändamålsenligt styrverktyg är det viktigt att det finns en ändamålsenlig styrning och uppföljning av nämnders och styrelser genomförande av budgeten.

Vår granskning visar också att det finns ett behov av att tydliggöra de krav som ställs på stadens verksamheter i uppföljningsprocessen.

Avslutningsvis bedömer vi att kommunstyrelsen behöver förtydliga hanteringen av frågor av principiell beskaffenhet.

Mot bakgrund av våra iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att se över uppföljningsprocessen i syfte att tydliggöra de krav som ställs på nämnders och bolags rapportering.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa arbetsformer som innebär att stadsledningskontorets kompetens i högre grad tillvaratas i budgetberedningen i syfte att säkerställa kvalitet och undvika sakfel i den budget som fullmäktige beslutar om.

4 Arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering

Revisionskontoret har på revisorsgruppens uppdrag granskat stadens arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, socialnämnderna Centrum och Nordost, grundskolenämnden, utbildningsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice. Syftet har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering.

Den sammanvägda bedömningen är att kommunstyrelsen leder, samordnar och följer upp stadens arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering på ett i huvudsak tillfredställande sätt. Vi bedömer dock att kommunstyrelsen behöver ta fram den stadengemensamma utbildning om våldsbejakande extremism som kommunstyrelsen enligt stadens riktlinje ska erbjuda nämnderna och bolagen. Kommunstyrelsen bör inom ramen för sitt ansvar för strategisk ledning och samordning av stadens arbete mot våldsbejakande extremism tillsammans med övriga berörda nämnder och bolag uppdatera stadens samlade lägesbild kring hur de våldsbejakande miljöerna i staden ser ut.

Mot bakgrund av de bedömningar som gjorts i granskningen lämnas följande rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att tillsammans med socialnämnderna och övriga berörda aktörer uppdatera den samlade lägesbilden över hur de våldsbejakande extremistmiljöerna i Göteborg ser ut.

Revisorsgruppen beslutade om revisionsrapporten *Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering* den 6 februari 2024. Rapporten har skickats till kommunstyrelsen.

5 Avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad

Under året har revisorerna granskat avgifterna för vatten och avlopp i Göteborgs Stad. Granskningen har avrapporterats till kretslopp och vattennämnden, Gryaab AB, kommunstyrelsen och till kommunfullmäktige i en särskild revisionsrapport.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Göteborgs Stads taxa för vatten- och avloppstjänster är utformad och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster har utgjort huvudkriterium för att bedöma granskningens iakttagelser.

Göteborgs Stads va-verksamhet står, liksom många kommuner, inför många utmaningar avseende att upprätthålla en tillräcklig förnyelse av va-anläggningen samtidigt som staden växer. För att finansiera va-verksamheten tar staden ut

avgifter från de kommunmedlemmar som ingår i va-kollektivet. Vattentjänstlagen ställer inte bara krav på att självkostnadsprincipen tillämpas, utan även att avgifterna endast får täcka nödvändiga kostnader. Det senare innebär att vattentjänster ska utföras kostnadseffektivt och med kvalitet.

I granskningen har vi iakttagit ett antal utvecklingsområden inom kommunstyrelsens ansvarsområde. Kommunstyrelsen behöver samverka med kretslopp och vattennämnden för att utreda hanteringen och finansieringen av de kostnader som va-kollektivet i nuläget står för men som skattekollektivet ska bekosta. Det gäller bland annat delar av va-planeringen och vissa pensionskostnader vid kretslopp och vattennämnden.

Va-verksamheten bedrivs av kretslopp och vattennämnden och det delägda bolaget Gryaab AB i Göteborgs Stad. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för uppsikten av verksamheten. Kommunstyrelsen behöver tydliggöra formerna och befogenheterna för hur kretslopp och vattennämnden ska kunna samverka och bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB. Det gäller i synnerhet uppföljningen av att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader.

Kommunstyrelsen behöver ta fram principer för hur sidointäkter och kostnader för avloppsvattenhanteringen ska hanteras och redovisas inom va-verksamheten. Principerna behöver ta hänsyn till vattentjänstlagens krav på självkostnad och nödvändiga kostnader, samtidigt som de också ska beakta konkurrensregler.

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen behöver utveckla sin uppsikt och uppföljning av hela va-verksamheten för att säkerställa en ändamålsenlig va-taxa. I Göteborgs stad är verksamheten uppdelad i två organisationer och uppsikten och uppföljningen är också delad. Det innebär att det inte finns en samlad bild av va-verksamheten och uppföljning av helheten.

Principen om nödvändiga kostnader behöver vara känd i de delar av stadens organisation som fattar beslut på en övergripande nivå om redovisning, finansiering och organisation som påverkar va-verksamheten.

Vi lämnar följande rekommendationer till följd av granskningen:

Kretslopp och vattennämnden, kommunstyrelsen och Gryaab AB rekommenderas att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda formerna för hur kretslopp och vattennämnden i enlighet med reglementet ska kunna bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB.

Kommunstyrelsen rekommenderas att tydliggöra vilka principer som gäller för intäkter och kostnader från sidoordnad va-verksamhet och hur dessa ska återföras till va-kollektivet.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa en samlad uppsikt av va-verksamhetens ekonomi som omfattar både Gryaab AB och kretslopp och vattennämnden.

6 Granskning av räkenskaper och bokslut

En del av revisionskontorets granskning består av att granska och bedöma om stadens räkenskaper är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av upphandlade revisionsföretag.

Den 1 januari 2023 trädde *Standard för kommunal räkenskapsrevision* i kraft.¹⁰ Standarden som innefattas i god revisionssed reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

Tillämpningen av den nya standarden innebär att revisionsansatsen skiljer sig från tidigare år. Från och med 2023 tar granskningen av delårs- och årsredovisning samt intern kontroll (väsentliga processer) sin utgångspunkt i stadens räkenskaper i stället för, att som tidigare, bygga nerifrån och upp utifrån nämndernas redovisning. Revisionsansatsen, som bygger på väsentlighetsbedömningar utifrån ett övergripande kommunperspektiv, innebär att vissa nämnder kan beröras mindre av den årliga räkenskapsgranskningen jämfört med tidigare. Andra kan beröras mer.

6.1 Granskningsresultat

Inga iakttagelser som berör kommunstyrelsens egna räkenskaper har rapporterats i granskningen av Göteborgs Stads räkenskaper 2023.

¹⁰ *Standard för kommunal räkenskapsrevision* är framtagna och beslutade av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).

7 Uppföljning av tidigare granskning

I detta avsnitt redogör vi för uppföljningen av de rekommendationer som har lämnats till kommunstyrelsen tidigare år.

7.1 Uppföljning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över stadens samlade säkerhetsarbete

Revisorerna granskade 2022 kommunstyrelsens uppsikt över stadens samlade säkerhetsarbete. Granskningen resulterade i följande rekommendation till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att stärka uppsikten över Göteborgs Stads samlade säkerhetsarbete.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom intervjuer och kommunstyrelsens yttrande till revisionskontoret. Av yttrandet framgår att Göteborgs Stads säkerhetspolicy kommer att ses över med utgångspunkt i det försämrade säkerhetspolitiska läget samt utvecklingen inom det civila försvaret. I detta arbete ska säkerhetsområdets samtliga spektra belysas. Översynen beräknas vara klar under 2024 och beslut om en reviderad säkerhetspolicy kommer att fattas. I våra intervjuer med representanter för stadsledningskontoret uppges att rutiner för såväl uppföljning som uppsikt gällande stadens samlade säkerhetsarbete ska ses över i syfte att säkerställa ett relevant och systematiskt arbetssätt. För att hålla ihop arbetet ska en ansvarig tjänsteperson utses. Uppstår behov av att lyfta särskilda frågor finns det nyligen uppstartade nätverket för informationssäkerhet samt regelbundna säkerhetsdagar där stadens samtliga säkerhetschefer deltar.

När det gäller uppsikten för stadshuskoncernen uppges att det är moderbolaget Stadshus som styr det samlade arbetet. Någon särskild uppföljning av stadshuskoncernens arbete inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsansvar kommer inte att genomföras.

7.1.1 Bedömning

Bedömningen är att det påbörjade utvecklingsarbetet med stadens samlade säkerhetsarbete ger förutsättningar för en stärkt uppsikt över stadens samlade säkerhetsarbete. Vi vill dock understryka att såväl stadens nämnder som stadens bolag ligger under kommunstyrelsens uppsiktsansvar varför även bolagskoncernen bör inkluderas i utvecklingsarbetet.

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen har omhändertagit rekommendationen.

7.2 Uppföljning av kontinuitetsförmågan i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad

Revisorerna granskade 2022 kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad. Granskningen resulterade i följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att följa upp Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023 och återrapporera resultatet till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal i händelse av störningar i stadens samhällsviktiga verksamheter.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utöva en systematisk uppsikt över nämndernas och bolagens kontinuitetsförmåga.

Vi har i år följt upp dessa rekommendationer genom intervjuer och dokumentgranskning. Granskningen visar att Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar har följts upp och delvis rapporterats i delårsrapporteringen. Det arbete som återstår kommer enligt uppgift från stadsledningskontoret att skrivas in i planen för 2024 och hanteras inom ramen för kommande års uppföljningsprocess.

Resultatet av uppföljningen rapporterades till kommunfullmäktige i januari 2024.

Arbetet med att utreda förutsättningarna för en stadenövergripande resursfunktion för personal har påbörjats internt. Under 2024 ska arbetet med en skriftlig rutin för resursfunktionen att påbörjas internt.

Uppföljningen visar vidare att stadsledningskontoret, i den nya planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2024–2027, utvecklat styrningen av stadens arbete med kontinuitetsplanering. I intervju beskrivs att kontinuitetsplanering nu är ett skallkrav som gäller både nämnder och bolag. Nästa steg i utvecklingsarbetet är enligt uppgift från stadsledningskontoret att se över metodstöd och behov av ett stadengemensamt stöd vad gäller uppföljning.

7.2.1 Bedömning

Utifrån den struktur som har arbetats fram för uppföljning och återrapporering av Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar bedömer vi att kommunstyrelsen har omhändertagit den rekommendationen.

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen inte har omhändertagit rekommendationen att utreda förutsättningarna för ett stadengemensamt användande av personal. Vi har tagit del av arbetet under året men bedömer att arbetet är i sin linda och att en stor del av kartläggning och beredning samt implementering kvarstår.

Vi bedömer även att rekommendationen att utöva en systematisk uppsikt över nämndernas och bolagens kontinuitetsförmåga kvarstår. Revisionskontoret ser positivt på de förändringar som arbetats in i den nya planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2024–2027. Det ger goda förutsättningar för arbetet med att ta fram en struktur för arbetet utifrån kommunstyrelsens uppsiktsansvar.

7.3 Uppföljning av styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering

Revisorerna granskade 2022 styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering. Granskningen resulterade i följande rekommendation till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen av stadens arbete med skyfallshantering.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom att ta del av kommunstyrelsens yttrande. Av det framgår att ett arbete påbörjats utifrån det uppdrag som kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget för 2022; att ta fram en klimatanpassningsplan för staden. Inom ramen för det arbetet fick stadens nämnder och bolag i januari 2023 i uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och dess konsekvenser för den egna verksamheten, efter beslut i kommunfullmäktige.¹¹ Vidare skulle åtgärdsbehov nomineras utifrån arbetet till den kommande klimatanpassningsplanen för staden.

Stadens verksamheter skulle redovisa resultatet av uppdraget utifrån erhållet arbetsmaterial och en mall (från stadsledningskontoret) senast under kvartal 3 2023.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att stadsledningskontoret inom ramen för klimatanpassningsplanen kommer att ta fram åtgärder för bland annat framdriften av stadens skyfallshantering. Vidare står att föreslagna åtgärder kan följas upp inom ramen för uppsiktsansvaret mot berörda nämnder.

7.3.1 Bedömning

Granskningen visar att kommunstyrelsen påbörjat ett arbete för att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen av stadens arbete med skyfallshantering. Revisionskontoret bedömer att det underlag som har samlats in från nämnder och bolag ger goda förutsättningar för det fortsatta arbetet med att vidareutveckla den kommunövergripande styrningen.

Med hänvisning till att arbetet endast är påbörjat är det revisionskontorets bedömning att rekommendationen kvarstår.

¹¹ Handling 2022 nr 259.

7.4 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Revisorerna granskade 2021 kommunstyrelsens systematiska arbetsmiljöarbete. Granskningen resulterade i följande rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet så att det följer gällande föreskrifter och riktlinjer.

Rekommendationen följdes upp under 2022 med bedömningen att tillräckliga åtgärder inte hade vidtagits varför rekommendationen fick kvarstå.

I år har vi återigen följt kommunstyrelsens åtgärder med anledning av rekommendationen.

Uppföljningen visar att kommunstyrelsen har utvecklat uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet så att det bättre överensstämmer med Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

7.4.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen har omhändertagit rekommendationen.

7.5 Uppföljning av organisation och ansvarsfördelning för va-verksamheten

Revisorerna granskade år 2021 organisation och ansvarsfördelning för stadens va-verksamhet. Bedömningen var att reglementet för kretslopp och vattennämnden samt andra styrdokument är otydliga och överlappande vad gäller ansvarsfördelningen för va-verksamheten. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att utreda och klargöra ansvarsförhållandena avseende organisationen och styrningen av va-verksamheten i staden med utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänster.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom intervjuer med stadsledningskontoret och en dokumentanalys.

Vid den uppföljande granskningen 2022 bedömde vi att kommunstyrelsen vidtagit åtgärder för att omhänderta rekommendationen men att vi ville avvakta de reviderade styrdokumenterna. Uppföljningen visar att kretslopp och vattennämndens reglemente har uppdaterats samt att allmänna bestämmelser om vatten och avlopp (ABVA)¹² också kommer att uppdateras. Nu framgår bland annat av reglementet att nämndens ansvar inte omfattar den anläggning som Gryaab är

¹² Enligt 23 § lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) får kommunen efter bemyndigande av regeringen meddela ytterligare föreskrifter om användningen av den allmänna va-anläggningen. Ett sådant bemyndigande finns i 2 § förordningen om allmänna vattentjänster (2007:701). Föreskrifterna utgör en form av normgivning som kommunen bestämmer ensidigt, det vill säga det krävs inte något avtal med fastighetsägaren för att bestämmelserna ska bli bindande.

huvudman för. Det framgår även att nämnden har i uppdrag att bevaka va-kollektivets intressen. En revidering av ABVA har ännu inte genomförts, men frågan har initierats. Kretslopp och vattennämnden ansvarar för att ta fram förslaget som sedan bereds av kommunstyrelsen.

I vår projektgranskning av avgifter för vatten och avlopp i Göteborgs Stad lyfter vi också behovet av att tydliggöra styrdokumentet för Gryaab AB i förhållande till vattentjänstlagen samt behovet av ett forum och befogenheter som möjliggör för kretslopp och vattennämnden att bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB.

7.5.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder för att omhänderta rekommendationen. Kretslopp och vattennämndens reglemente har uppdaterats. En revidering av ABVA har ännu inte genomförts, men frågan har initierats. Revisionskontoret kommer att följa frågan.

Avseende Gryaabs styrdokument och kretslopp och vattennämndens befogenheter och möjlighet till insyn för att kunna bevaka va-kollektivets intressen i förhållande till Gryaab AB så kommer frågan följas upp inom ramen för projektgranskningen av avgifter för vatten och avlopp.

Revisionskontoret bedömer att kommunstyrelsen har omhändertagit rekommendationen.

7.6 Uppföljning av exploateringsekonomi i Göteborgs Stad

Revisionskontoret genomförde en granskning av exploateringsekonomi i Göteborgs Stad 2019. Granskningen omfattade styrningen och uppföljningen av exploateringsverksamheten samt tillämpningen av fullmaktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Granskningen medförde att flera rekommendationer lämnades till kommunstyrelsen som tog längre tid i anspråk att genomföra. Vi har i år följt upp rekommendationerna som lämnades. Uppföljningen har genomförts genom att ställa frågor till stadsledningskontoret samt genom dokumentanalys.

Kommunstyrelsen rekommenderas att resultatet från granskningen omhändertas inom ramen för stadens strategiska organisationsutveckling

Kommunstyrelsen rekommenderas att undersöka hur nämnders och bolags samverkan inom exploateringsprocessen kan regleras ytterligare, inom ramen för den befintliga organisationen.

Kommunstyrelsen och fastighetsnämnden rekommenderas att se över och uppdatera riktlinjer för exploateringsverksamheten för att säkerställa en god styrning och likabehandling.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att det finns en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet på såväl kort som lång sikt.

Kommunstyrelsen och fastighetsnämnden rekommenderas att fortsätta arbetet för att säkerställa prövningen av ekonomisk genomförbarhet och underlag som tydligt redovisar ekonomiska konsekvenser av exploateringar.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att mål avseende god ekonomisk hushållning formuleras, med finansiella mål och mål för verksamheten.

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att det finns en styrning mot målkongruens avseende mål för god ekonomisk hushållning i hela staden.

7.6.1 Organisationen och riktlinjer för stadsutveckling

Vid granskningen 2019 bedömdes att organisation, riktlinjer och ansvarsfördelning för exploateringsverksamheten i Göteborgs Stad inte gav förutsättningar för en ändamålsenlig styrning av en redan komplex verksamhet.

Sedan granskningen genomfördes har kommunfullmäktige beslutat om en större omorganisation av stadsutvecklingsområdet och nya nämnder har bildats. Kommunstyrelsen har berett ärendet och lett arbetet med omorganisationen. Den nya organisationen gäller sedan 2023. Förändringen innebär att fem nämnder har upphört: Fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, lokalnämnden och park och naturnämnden. Fyra nya nämnder har bildats: Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden och stadsfastighetsnämnden. Syftet med organisationsförändringen var att tydliggöra ansvaret i organisationen så att det följde de olika skedena i stadsutvecklingsprocessen. Den tidigare organisationen innebar bland annat omfattande intern handel mellan nämnderna och att nämnderna i stor utsträckning var beroende av en resurskrävande samverkan. Den övergripande styrningen saknades. Den nya organisationen har syftat till att angränsande frågor i större utsträckning organiseras i samma nämnd.

Granskningen visade även att det fanns ett behov av att säkerställa fullständiga och tydliga riktlinjer för exploateringsverksamheten. De befintliga riktlinjerna behövde revideras för att uppfylla lagstiftningens krav samt säkerställa likabehandling och en sund konkurrens. De riktlinjer som bland annat togs upp i granskningen var riktlinjer för exploateringsavtal och markanvisningspolicy. Riktlinjerna hade beslutats av fastighetsnämnden och inte fullmäktige. Vidare hade även Älvstranden utveckling AB tagit fram egna rutiner avseende exploatering.

Vid uppföljningen konstaterar vi att riktlinjen för exploateringsavtal och markanvisningspolicyn beslutats av fullmäktige. Samtidigt lyfter stadsledningskontoret att ytterligare översyn behöver ske av styrdokumentet på stadsutvecklingsområdet.

7.6.2 En fullständig bild av exploateringsverksamheten

Av granskningen 2019 framgick även att det inte fanns en fullständig bild av exploateringsverksamheten och dess konsekvenser för stadens ekonomi på lång sikt och att kommunstyrelsen behövde säkerställa att det finns en samlad bild av den totala exploateringsverksamheten. Ansvar behövde förtydligas på stadsledningsnivå för den övergripande uppsikten och styrningen av stadsutvecklingen inom Göteborgs Stad som en helhet.

I den nya organisationen har den verksamhet som går under stadens definition av exploatering och som avser kommunen samlats i exploateringsnämnden. Förutom de exploateringar som avser utbyggnad av vatten och avlopp som kretslopp och vattennämnden ansvarar för. Ansvar för exploatering ligger delvis även kvar på Älvstranden utveckling AB, dock endast avseende det markutvecklande uppdraget. Exploateringsnämnden lämnar information om exploateringar till kommunstyrelsen i den årliga nomineringsprocessen. Tioåriga nomineringsunderlag samlas in från nämnder och bolag till budgetnomineringen.

Stadsbyggnadsnämnden har enligt reglemente ansvar för att ta fram underlag för prioriteringar för hur staden ska utvecklas över tid, inklusive överväganden kring ekonomi och genomförbarhet. Det vill säga det långsiktiga perspektivet av stadsutvecklingen som också omfattar exploatering. Underlaget ska omfatta både nämnder och bolag. Stadsbyggnadsnämnden har också i uppdrag att ta fram en samordnad styrning av stadsutvecklingsprocessen. Stadsrevisionen har i år granskat den strategiska planeringen och översiktsplaneringen inom ramen för den årliga granskningen av stadsbyggnadsnämnden. Granskningen visar bland annat att ett underlag för prioriteringar har tagits fram.

Stadsbyggnadsnämnden har ställt planerade projekt i relation till stadens investeringsutrymme. Av stadsbyggnadsnämndens underlag framgår att planerad stadsutveckling inte kommer att rymmas inom det befintliga investeringsutrymmet. Det investeringsutrymme stadsbyggnadsnämnden utgår från baseras på de investeringsnivåer som följer av utgångspunkterna från stadens långsiktiga inriktning för god ekonomisk hushållning. Det finns inga beslutade fastslagna långsiktiga investeringsramar. Kostnader för framtida klimatanpassningsåtgärder kommer att vara omfattande och är inte fullt ut medräknade. Underlaget från stadsbyggnadsnämnden kommer att lyftas till kommunstyrelsen och fullmäktige för beslut om prioriteringar.

Av stadsbyggnadsnämndens analyser som genomförs i samband med utvecklingen av en övergripande samordnad stadsutveckling, framgår att om kommunens samlade investeringar genomförs enligt nomineringsunderlaget för 2024 så skulle det kunna medföra finansiella risker. Det skulle bli svårt att på längre sikt omhänderta ökade kapitalkostnader och samtidigt uppnå stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

Stadsledningskontoret tar också upp vid uppföljningen att det saknas en länk mellan den översiktliga planen och den konkreta planeringen i budgeten. I granskningen 2019 lyftes även att det funnits en tendens att planera nedifrån

och upp, i stället för att styra investeringar och exploateringar utifrån förutsättningar i den övergripande planeringen för staden.

Stadsledningskontoret lyfter också problematiken med genomförandetakten och att det saknas effektbeskrivningar från nämnder när investeringar inte genomförs. Från och med 2025 kommer en ny uppföljningsmodell av investeringar och exploateringar införas då större tyngdpunkt kommer att läggas vid den årliga uppföljningen. Det har hittills varit fyr- eller femåriga fasta planperioder och det har funnits en tendens till att skjuta genomförande framåt i tiden vilket medför att det är svårt för nämnder att komma i kapp och genomföra projekt enligt plan.

7.6.3 Underlag för beslut

Vid granskningen 2019 framgick att ekonomiska underlag, inför antagande av detaljplaner, innehållit begränsat med information, och att ekonomisk genomförbarhet inte hade prövats. Underlag hade inte varit fullständiga vid beslutstidpunkten. Av uppföljningen framgår att det skett en utveckling av detaljplaneprocessen med förtydligade krav på de ekonomiska beskrivningarna av kommunens åtagande som följer av ett antagande av planen.

Avseende de konkreta investerings/exploateringsbesluten så höll processerna på att utvecklas vid tidpunkten för avrapporteringen av granskningen, det gällde bland annat uppföljningen av större projekt.

Vid årets uppföljning framgår att riktlinjer för hantering av ägarstyrda investeringar har tagits fram som bland annat ska tydliggöra vilka projekt som ska beslutas av fullmäktige.

7.6.4 Styrning av exploateringsverksamheten mot god ekonomisk hushållning

Stadsrevisionen bedömde 2019 att det inte hade skett en aktiv styrning av exploateringsverksamheten mot inriktningarna för god ekonomisk hushållning. Det saknades tydliga finansiella mål och mål för verksamheten av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det saknades även en kongruens, eller överensstämmelse, mellan inriktningar och mål på olika nivåer i staden, som är nödvändig för en ändamålsenlig styrning mot god ekonomisk hushållning.

Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt resultatutjämningsreserv reviderades 2019 och började gälla från och med 2020. Riktlinjerna anger en finansiell inriktning som avser exploateringsekonomin: Exploateringsverksamheten skall bedrivas så att inkomster och utgifter över en rullande tioårsperiod är i balans.

Uppfyllelsen av målen för god ekonomisk hushållning ska bedömas och redovisas i årsredovisningen. I samband med stadsrevisionens granskning av årsredovisningen för 2022 konstaterade vi att kommunstyrelsens utvärdering av de finansiella målen sker på en övergripande nivå och inte omfattar nämndernas och bolagens uppföljning. Av budgeten för 2022 framgår också: ”I enlighet med kommunfullmäktiges ekonomiska målsättning om att ha en budget i balans och långsiktigt

hållbara finanser ska planerande nämnder sträva efter att nå balans i exploateringsekonomin över en 10-årsperiod. Därtill ska nämnderna sträva mot att nå en nollvision där målet är att inga detaljplaner ska ge ekonomiskt underskott.”

För att det ska ske en styrning mot de finansiella inriktningarna, bör nämnder bryta ner inriktningarna och formulera målbilder och strategier, som ska tjäna för en styrning mot övergripande mål och för att implementera stadens styrmödel. Avseende de finansiella inriktningar som avser exploatering, sker ingen aktiv styrning mot god ekonomisk hushållning som går att följa från den övergripande nivån, till nämndnivå, ner till exploateringsprojekten eller i stadens styrande dokument på exploateringsområdet.

7.6.5 Bedömning

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en ny organisation för stadsutveckling. Kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder för att utveckla organisationen för exploateringsverksamheten i staden vilket är positivt. Det är ännu för tidigt att avgöra exakt vilka effekter som omorganisationen har medfört. Av uppföljningen framgår dock att ansvar har tydliggjorts för exploateringsverksamheten och att en samlad bild av stadsutvecklingen tas fram inom ramen för den nya organisationen.

Kommunstyrelsens hantering av underlaget för prioritering i stadsutvecklingen och beslut om prioriteringar kvarstår ännu att utveckla. Vi noterar att stadsbyggnadsnämnden bedömer att planerad stadsutveckling inte kommer att rymmas inom befintligt investeringsutrymme. De långsiktiga investeringsplanerna behöver kopplas samman med den långsiktiga övergripande stadsutvecklingen. Samtidigt är nomineringar till investeringar och exploateringar i det kortare perspektivet inte heller helt realistiska och genomförandetakten är inte tillräckligt hög. Kommunstyrelsen behöver vidareutveckla styrningen utifrån de prioriteringsunderlag som kommer in och säkerställa och följa upp att nämnder och bolag beaktar de beslutade prioriteringarna i sina nomineringar, att projekten ryms inom tillgängligt investeringsutrymme och är realistiska.

Kommunstyrelsen har lett arbetet med att revidera riktlinjerna för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutar om. Riktlinjerna innehåller långsiktiga målvärden och årliga målvärden beslutas av fullmäktige i budgeten. I bedömningen av stadens årsredovisning för 2022 påtalade vi att de finansiella målen endast följs på övergripande nivå och endast till del kopplas till den verksamhet som de finansiella målen angår. Det blir även tydligt i samband med stadsbyggnadsnämndens analyser att kommunstyrelsens styrning mot god ekonomisk hushållning behöver utvecklas avseende stadsutvecklingen.

Sammanfattningsvis bedömer vi att kommunstyrelsen omhändertagit merparten av rekommendationerna som gavs inom ramen för granskningen som genomfördes 2019. Dock avvaktar vi beslutet om prioriteringen i stadsutvecklingen till följd av stadsbyggnadsnämndens underlag och att prioriteringsordningen blir en utgångspunkt i den årliga nomineringen av exploateringar och investeringar. Därmed kvarstår en rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att säkerställa att det finns en samlad bild av stadens totala exploateringsverksamhet på såväl kort som lång sikt.

Granskning av Göteborgs Stads årsredovisning 2023

2024-04-09

Missiv till kommunstyrelsen

Revisorerna ska bedöma om resultatet i den årsredovisning som kommunfullmäktige ska behandla är förenligt med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat. Revisorerna ska också bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorernas bedömning ska lämnas till kommunfullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen.

Av denna rapport framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar. Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till rapporten som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de bedömningar som framgår av rapporten.

Följande rekommendationer lämnas:

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla utvärderingen av måluppfyllelsen så att den innehåller en avstämning mot årliga målvärden för verksamheten.

Kommunstyrelsen rekommenderas att skyndsamt utreda och säkerställa att god redovisningssed efterlevs avseende finansiell leasing.

Kommunstyrelsen rekommenderas säkerställa att redovisningen av konstinnehav följer lagen om kommunal bokföring och redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för aktivering och löpande analys av materiella anläggningstillgångar.

Vi överlämnar rapporten till kommunstyrelsen för beaktande.

Göteborg den 9 april 2024

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård
ordförande

Torbjörn Rigemar
vice ordförande

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer. Lekmannarevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. Yrkesrevisorerna presenterar den granskning de gör under året i form av redogörelser och rapporter. Rapporterna ligger till grund för förtroendevalda revisorers ansvarsprövning av nämnder och kommunstyrelse samt bedömning av bolagen.

Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, men du kan också beställa dem från revisionskontoret via stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: 0179/23

Innehållsförteckning

1	Samlad bedömning.....	5
1.1	Rekommendationer	6
2	Utgångspunkter	7
2.1	Granskningens syfte och omfattning.....	7
2.2	Revisionskriterier	8
2.3	Metod och avgränsningar	8
2.4	Disposition.....	8
3	Granskningsresultat - intern kontroll i redovisningsrutiner	9
3.1	Processen för redovisning av materiella anläggningstillgångar	9
3.2	Bedömning	10
4	Granskningsresultat – förvaltningsberättelsen	11
4.1	Struktur och upplysningar	11
4.2	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	11
4.2.1	Måluppfyllelse för de finansiella målen	12
4.2.2	Ekonomiskt resultat	12
4.2.3	Måluppfyllelse för verksamhetsmålen	13
4.2.4	Uppföljning av rekommendation avseende verksamhetsmål	14
4.3	Balanskravsutredning	14
4.4	Bedömning	15
5	Granskningsresultat – räkenskaper	16
5.1	Uppföljning av redovisning av leasing.....	16
5.2	Uppföljning av redovisning av konst.....	16
5.3	Redovisning i enlighet med lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser	17
5.4	Bedömning	17

1 Samlad bedömning

Kommunstyrelsen ska årligen upprätta en årsredovisning för hela Göteborgs Stad som omfattar nämnder, bolag och kommunalförbund. Revisorernas uppgift är att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Det är revisionskontorets bedömning att Göteborgs Stad i huvudsak har en ändamålsenlig intern kontroll i de redovisningsrutiner som har ingått i granskningen. I några av de granskade processerna ser vi dock att det finns behov att utveckla den interna kontrollen.

Vidare bedöms Göteborgs Stads årsredovisning inklusive de sammanställda räkenskaperna i huvudsak vara upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från *Rådet för kommunal bokföring*. Årsredovisningen bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av Göteborgs Stads resultat och ställning, med reservation för redovisningen av finansiell leasing. Av granskningen framgår att det finns leasingavtal som borde redovisas som finansiell leasing i kommunen. Hur stort belopp det handlar om har ännu inte kunnat fastställas. För att säkerställa att god redovisningssed tillämpas behövs ytterligare utredning.

Årsredovisningens förvaltningsberättelse har granskats och bedöms i huvudsak innehålla de upplysningar som ska lämnas enligt lag och rekommendationer. Förvaltningsberättelsen innehåller en samlad utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Vi bedömer att utvärderingen i förvaltningsberättelsen behöver utvecklas, särskilt i förhållande till utvärderingen av verksamhetsmålen.

Kommunfullmäktiges långsiktiga finansiella inriktningar ligger till grund för de finansiella målvärden som formulerats i budgeten för år 2023.

Enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning är verksamhetsmålen i budgeten att anse som mål för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige har beslutat om verksamhetsmål i budgeten för 2023. Granskningen visar att det saknas målvärden och kriterier att stämma av måluppfyllelsen mot och att kommunstyrelsens utvärdering av måluppfyllelsen avser hela mandatperioden och inte året som gått. Bedömningen av måluppfyllelsen i årsredovisningen ska inte baseras på prognoser för framtiden utan ska avse resultatet för året.

Kommunstyrelsen har bedömt att det föreligger god ekonomisk hushållning både ur ett finansiellt och ett verksamhetsmässigt perspektiv. Revisionskontorets bedömning är att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de målvärden fullmäktige beslutat om avseende de finansiella målen för god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att det inte går att avgöra om verksamhetsmålen har uppfyllts till följd av att det saknas målvärden att stämma av resultatet mot och att bedömningen som sker avser mandatperioden och inte året.

I enlighet med de krav som ställs i lagen om kommunal bokföring och redovisning har en balanskravsutredning upprättats i årsredovisningen. Av balanskravsutredningen framgår att Göteborgs Stad når upp till balanskravet år 2023, och att en avsättning till resultatutjämningsreserv har varit möjlig att göra.

Stadsrevisionen bedömer att konsten varken redovisas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning eller i enlighet med god redovisningssed. Kulturnämndens konstsamlingar finns inte upptagna som tillgångar i stadens sammanställda räkenskaper per årsbokslutet 2023. Utifrån kända förhållanden bedömer vi att risken för väsentliga fel i stadens och de sammanställda räkenskaperna är låg men att det behöver utredas vidare för att utesluta risken helt.

Rapporten har faktaavstämts med stadsledningskontoret.

1.1 Rekommendationer

Revisionskontoret lämnar följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla utvärderingen av måluppfyllelsen så att den innehåller en avstämning mot årliga målvärden för verksamheten.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att skyndsamt utreda och säkerställa att god redovisningssed efterlevs avseende finansiell leasing.
- Kommunstyrelsen rekommenderas säkerställa att redovisningen av konstinnehav följer lagen om kommunal bokföring och redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för aktivering och löpande analys av materiella anläggningstillgångar.

2 Utgångspunkter

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet i såväl nämnder som kommunala bolag. Kommunfullmäktige ska därför besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige ska också upprätta en budget för varje år. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten med mål och riktlinjer som har betydelse för en god ekonomisk hushållning, hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen ska vara vid budgetårets slut. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Planen ska innehålla finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.¹

Den kommunala redovisningen regleras i kommunallagen och i lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). I LKBR står att redovisningen ska upprättas enligt god redovisningssed. Det är *Rådet för kommunal redovisning* som uttolkar den goda seden genom rekommendationer som är normerande. Sedan januari 2023 gäller Standard för kommunal räkenskapsrevision.² Standarden som innefattas i god revisionsredovisning reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

2.1 Granskningens syfte och omfattning

Syftet med granskningen är att bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning och om räkenskaperna är rättvisande. Att räkenskaperna är rättvisande innebär att de ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning samt att årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- sammanställda räkenskaper
- noter
- drift- och investeringsredovisning.

Granskningen innefattar även uppföljning av lämnade rekommendationer från tidigare år.

¹ 11 kap. 1–6 §§ kommunallagen.

² Standard för kommunal räkenskapsrevision är framtagen och beslutad av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).

2.2 Revisionskriterier

Granskningen av Göteborgs Stads årsredovisning tar sin utgångspunkt i följande revisionskriterier:

- kommunallagen (2017:725)
- lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer
- Göteborgs Stads riktlinjer för god ekonomisk hushållning och tillämpning av resultatutjämningsreserv
- Göteborgs Stads budget 2023.

2.3 Metod och avgränsningar

Granskningen har utförts enligt god revisionssed och i tillämpliga delar Standard för kommunal räkenskapsrevision som infördes från den 1 januari 2023.³ Det innebär att granskningen baseras på ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller notupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Revisionsföretagen EY och PwC har som konsulter biträtt revisionskontoret i granskningen av årsredovisningen, inklusive de sammanställda räkenskaperna, och i granskningen av intern kontroll i redovisningsrutiner. Uppdragen har utförts med vägledning av *Standard för kommunal räkenskapsrevision* i den utsträckning som är tillämplig för ett konsultuppdrag.

2.4 Disposition

I kapitel 3 redogör vi för resultatet av granskningen av intern kontroll i väsentliga redovisningsrutiner.

Därefter redogör vi för de iakttagelser och bedömningar som granskningen av Göteborgs Stads årsredovisning 2023 lett fram till. I kapitel 4 redovisas granskningen av förvaltningsberättelsen. I kapitel 5 redovisas granskningen av räkenskaperna.

³ Standard för kommunal räkenskapsrevision är framtagen och beslutad av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).

3 Granskningsresultat – intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av den interna kontrollen i redovisningsrutiner har fokuserat på de redovisningsrutiner som bedömts vara mest väsentliga för att säkerställa riktigheten i den finansiella rapporteringen i Göteborgs Stad. De processer som har granskats 2023 är:

- bokslutsprocessen
- exploateringsprocessen
- finansprocessen
- processen för att upprätta driftsredovisning
- processen för att upprätta investeringsredovisning
- processen för redovisning av materiella anläggningstillgångar
- inköpsprocessen – köp av huvudverksamhet
- it-processer som är väsentliga för att upprätta finansiell rapportering
- löneprocessen
- intäktsprocessen
- pensioner.

För flertalet av de granskade processerna har inga väsentliga avvikelser framkommit. Inom vissa områden visar granskningen på behov av en förstärkt intern kontroll. Med ett undantag bedöms de granskade processerna dock i allt väsentligt fungera tillfredsställande.

3.1 Processen för redovisning av materiella anläggningstillgångar

I granskningen framkommer att det på flera områden behövs en tydligare styrning mot en enhetlig hantering av materiella anläggningstillgångar inom staden.

Det finns idag kommunövergripande regelverk och anvisningar som kompletterar lagstiftning och rekommendationer. Intrycket är dock att stadens anvisningar behöver kompletteras och utvecklas.

Tydligare beskrivningar och ett samlat regelverk behövs framför allt kring:

- gränsdragning mellan vad som aktiveras respektive kostnadsföras,
- avskrivningar
- nedskrivningar
- avyttringar
- inventeringar
- redovisning av pågående projekt.

3.2 Bedömning

Med ett undantag bedöms de granskade processerna i allt väsentligt fungera tillfredsställande.

Vår bedömning är att styrningen mot en enhetlig hantering av materiella anläggningstillgångar inom staden behöver bli tydligare. Utifrån den genomförda granskningen ser vi att det finns behov av att sammanställa och utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för hur anläggningstillgångar ska hanteras.

I syfte att säkerställa att enhetliga redovisningsrutiner och god redovisningssed tillämpas i staden är det väsentligt att den stadenövergripande anvisningen också belyser den löpande och årliga analysen och bedömningen av nämndernas registrerade anläggningstillgångar

Mot bakgrund av vår granskning lämnar vi följande rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla en samlad stadenövergripande anvisning för aktivering och löpande analys av materiella anläggningstillgångar.

4 Granskningsresultat – förvaltningsberättelsen

4.1 Struktur och upplysningar

Enligt LKBR, kapitel 4, ska en förvaltningsberättelse ingå i årsredovisningen. I LKBR, kapitel 11, anges vidare de huvudrubriker som förvaltningsberättelsen ska innehålla

- översikt över verksamhetens utveckling
- den kommunala koncernen
- viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- händelser av väsentlig betydelse
- styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- balanskravsresultat
- väsentliga personalförhållanden
- förväntad utveckling.

Under respektive huvudrubrik ska de upplysningar som anges i RKR R15 framgå.

Granskningen av förvaltningsberättelsen visar att den i huvudsak innehåller den struktur och de upplysningar som ska lämnas enligt LKBR samt rekommendation från RKR.

Förvaltningsberättelsen ska bland annat innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås. RKR:s rekommendation R15 innehåller exempel på hur en målavstämning kan utformas.

Utvärderingen i förvaltningsberättelsen omfattar inte en avstämning av resultaten för verksamheten mot något mått eller kriterium som utgör grunden för utvärdering. Målvärden saknas och bedömningen sker endast för mandatperioden och inte för året som gått.

4.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning regleras i kommunallagen och LKBR.⁴

⁴ God ekonomisk hushållning 11 kapitlet 1 § och 6 § LKBR

4.2.1 Måluppfyllelse för de finansiella målen

De finansiella inriktningarna för god ekonomisk hushållning kvarstår sedan tidigare år. I Göteborgs Stads budget för 2023 har fyra målvärden angetts för de finansiella inriktningarna för god ekonomisk hushållning:

Finansiella inriktningar	Målvärde 2023	Utfall 2023
Resultatets andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	-0,8 %	1,5 %
Egenfinansieringsgraden av investeringar	32 %	101 %
Exploateringsverksamheten ska över en rullande tioårsperiod vara i balans	112 %	113 %
Soliditeten för kommunkoncernen bör uppgå till 15 procent inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet	15 %	27 %

I förvaltningsberättelsen redovisas även målvärden på de fyra långsiktiga finansiella inriktningarna för god ekonomisk hushållning.

Målvärdet för exploateringsverksamheten avser inte det enskilda året utan gäller en tioårsperiod. För övriga tre inriktningar anges målvärde och utfall för året.

Utvärderingen av finansiella mål sker på en övergripande nivå. I likhet med tidigare år konstaterar vi att målet avseende exploateringsverksamhet har stark koppling till enskilda nämnders verksamhet.

Utfallet för året och för ett tioårigt genomsnitt överstiger de angivna målvärdena i budgeten. Kommunstyrelsen bedömer därmed att god ekonomisk hushållning föreligger ur ett finansiellt perspektiv.

4.2.2 Ekonomiskt resultat

Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 631 miljoner kronor, vilket innebär en positiv budgetavvikelse om 402 miljoner. Resultatet avser 1 070 miljoner för nämnderna, -93 miljoner för bolagen och -8 miljoner för kommunalförbunden, som sedan har justerats för interna mellanhavanden mellan kommunen och bolag samt kommunalförbundens resultat med sammanlagt -338 miljoner. I prognosen ingår realisationsvinster med 454 miljoner kronor.

Det strukturella resultatet för 2023, det vill säga resultatet exklusive jämförelsestörande poster, uppgår till -172 miljoner kronor för kommunen vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Merparten av den positiva avvikelsen förklaras av att skatteintäkter har utfallit med 1 400 miljoner kronor mer än budgeterat.

Staden redovisar sitt lägsta resultat sedan 2014. Inflationen och det högre ränteläget påverkar ekonomin. Pensionskostnader har ökat och även stadens låneskuld. Sammantaget innebär detta ett svårare ekonomiskt läge för staden.

Resultatutjämningsreserven uppgår till 5 844 efter årets avsättning om 221 miljoner kronor. Gränsen för hur stor reserven kan vara är 5 929 miljoner kronor.

För investeringsverksamheten redovisar staden en fortsatt låg genomförandetakt i förhållande till budget.

4.2.3 Måluppfyllelse för verksamhetsmålen

Av Göteborgs Stads riktlinjer för god ekonomisk hushållning framgår att målen i budgeten ska utgöra mål för god ekonomisk hushållning för verksamheten. Av budgeten för 2023 framgår inte vilka mål som är verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. I granskningen har vi utgått från att samtliga mål som formulerats i budgeten är mål för god ekonomisk hushållning för verksamheten.

Enligt kommunallagens förarbeten är syftet med verksamhetsperspektivet i god ekonomisk hushållning att verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För att uppnå god ekonomisk hushållning måste det finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Av kommunallagens förarbeten framgår att det därför krävs en utvecklad planering med tydliga och mätbara mål samt en rättvisande och tillförlitlig redovisning som ger information om avvikelser mot uppställda mål. Resultatanalyser behövs för att visa hur verksamhetens prestationer och kvalitet motsvarar uppställda mål.

Budgeten för 2023 omfattar 27 mål. Till varje målområde har inriktningar och uppdrag till nämnder och bolag formulerats. I förvaltningsberättelsen redogörs översiktligt för måluppfyllelsen i en enkel tabell, ingen analys av avvikelser sker i förvaltningsberättelsen.

I tabellen nedan sammanfattas kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen för målen i budgeten.

Bedömning	Antal mål	Andel av totala antalet mål i procent
Målet bedöms sannolikt att nås	10	37 %
Målet bedöms möjligt att nås	11	41 %
Målet bedöms ej sannolikt att nås	6	22 %

Bedömningarna utgår ifrån tre nivåer: målet bedöms sannolikt att nås, målet bedöms möjligt att nås och målet bedöms ej sannolikt att nås. Kommunstyrelsen bedömer att merparten av målen, 78 procent, är möjliga, eller sannolika att uppnås. De mål som ej sannolikt kommer att nås är mål om jämlika livsvillkor och miljö och klimat samt stadsmiljö. Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsmålen avser dock hela mandatperioden och inte år 2023.

Utvärderingen i förvaltningsberättelsen sker inte i förhållande till ett målvärde för året, såsom sker för de finansiella målen. Merparten av redovisningen av måluppfyllelsen redovisas i ett avsnitt utanför förvaltningsberättelsen.

Kommunstyrelsens bedömningar knyts i stor utsträckning till arbetet med, och uppföljningen av, närliggande mål i stadenövergripande program och planer.

Flera av dessa uppföljningar är relevanta för att bedöma måluppfyllelsen. Vi noterar dock att program och planer kan ha beslutats före innevarande mandatperiod, och uppföljningar har genomförts under tidigare år.

För vissa mål återfinns utfall och kriterier som skulle kunna användas för att bedöma måluppfyllelsen för året. Det gäller framför allt målen för förskola och gymnasium, men även mål inom ett antal andra områden. Exempelvis har andelen utbildade barnskötare ökat med 4,7 procent jämfört med föregående år. Kommunstyrelsens bedömning sker dock per mandatperioden och de mer konkreta exemplen på förändringar i resultatet redovisas inte. För merparten av målen saknas kriterier för att kunna bedöma måluppfyllelsen för året. Det saknas tydliga utgångslägen och tydliga målvärden.

Kommunstyrelsen gör en sammanvägd bedömning och bedömer att staden har en god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet och i verksamhetsperspektivet.

4.2.4 Uppföljning av rekommendation avseende verksamhetsmål

Granskningen av årsredovisningen 2022 resulterade i att vi lämnade följande rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla styrsystemet för att säkerställa en effektiv styrning mot verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning. (Rekommendationen lämnades 2019).

Sedan rekommendationen lämnades har en ny mandatperiod inletts. Målstrukturen och styrsystemet har ändrats i 2023 års budget. Vi avskriver därför den tidigare lämnade rekommendationen då vi genomför granskningen av årsredovisningen i förhållande till den nya målstrukturen och budgeten för 2023.

4.3 Balanskravsutredning

Enligt kommunallagen ska kommuner upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. Från och med 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.⁵

Granskningen visar att en balanskravsutredning har upprättats i årsredovisningen. Av balanskravsutredningen framgår att Göteborgs Stad når upp till balanskravet år 2023, och att en avsättning till resultatutjämningsreserv har varit möjlig att göra.

⁵ Balanskravsresultat 11 kap 12 § och 14 § LKBR

4.4 Bedömning

Vi har granskat årsredovisningens förvaltningsberättelse och bedömer att den i huvudsak innehåller de upplysningar som ska lämnas enligt lag och rekommendationer.

Vi bedömer att utvärderingen av måluppfyllelsen i förvaltningsberättelsen behöver utvecklas, särskilt i förhållande till utvärderingen av verksamhetsmålen. Granskningen visar att det saknas målvärden eller kriterier att stämma av måluppfyllelsen mot och att kommunstyrelsens utvärdering av måluppfyllelsen avser hela mandatperioden och inte året som gått. Bedömningen av måluppfyllelsen i årsredovisningen ska inte baseras på prognoser för framtiden utan ska avse resultatet för året.

Kommunstyrelsen behöver tillse att det framgår av budgeten vilka verksamhetsmål som är mål för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktiges långsiktiga finansiella inriktningar ligger till grund för de finansiella målvärden som formulerats i budgeten för år 2023. Vi bedömer att fullmäktiges beslutade finansiella målvärden har uppnåtts för året. Samtidigt noterar vi att det är relativt få finansiella mål. I ett läge där staden står inför en svårare ekonomisk situation och en förändrad omvärld kan det vara en fördel att regelbundet se över om de finansiella mål som formulerats är tillräckliga och adekvata för att upprätthålla en styrning mot god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen har bedömt att det föreligger god ekonomisk hushållning både ur ett finansiellt och ett verksamhetsmässigt perspektiv. Revisionskontorets bedömning är att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de målvärden fullmäktige beslutat om avseende de finansiella målen för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer att det inte går att avgöra om verksamhetsmålen har uppfyllts till följd av att det saknas målvärden att stämma av resultatet mot och att den bedömning som sker avser mandatperioden och inte året.

Revisionskontoret bedömer att en balanskravsutredning är upprättad i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Göteborgs Stad bedöms uppfylla balanskravet år 2023. Resultatutjämningsreserven har granskats utifrån gällande regelverk och bedöms uppfylla kraven.

Till följd av vår granskning lämnar vi en rekommendation:

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla utvärderingen av måluppfyllelsen så att den innehåller en avstämning mot årliga målvärden för verksamheten.

5 Granskningsresultat – räkenskaper

5.1 Uppföljning av redovisning av leasing

Föregående år lämnades en rekommendation avseende stadens redovisning av hyresavtal gällande fast egendom med längre löptider. Det fanns då osäkerheter avseende klassificeringen av tecknade avtal samt indikationer på att det rörde sig om finansiell leasing.

Enligt RKR R5 som behandlar leasing kan leasingavtal klassificeras som antingen finansiell- eller operationell leasing. Klassificeringen ska enligt R5 utgå ifrån avtalets ekonomiska innebörd. Finansiell leasing är ett leasingavtal där de ekonomiska riskerna och fördelarna som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasinggivaren till leasingtagaren. Operationell leasing är enligt R5 ett leasingavtal som inte är ett finansiellt leasingavtal.

Enligt uppgift från stadsledningskontoret har ett inventerings- och klassificeringsarbete av hyresavtalen inletts under 2023. Arbetet är planerat att färdigställas under 2024. Av det hittills genomförda arbetet bekräftas att finansiella leasingavtal förekommer i kommunen. Enligt RKR R5 ska sådana avtal redovisas som finansiella leasingavtal. Inget belopp har ännu kunnat fastställas och inga justeringar har gjorts i bokslutet för 2023.

Vid avvikelse från rekommendation från RKR ska upplysning lämnas i årsredovisningen. Information om avvikelserna avseende redovisningen av finansiell leasing har lämnats i Göteborgs Stads årsredovisning 2023.

5.2 Uppföljning av redovisning av konst

Konst som köps in eller doneras ska värderas och tas upp i resultat- och balansräkningen om intäktskriterierna enligt RKR⁶, är uppfyllda.

Kulturnämnden redovisar för närvarande, i enlighet med instruktion från stadsledningskontoret, ingen inköpt konst som tillgångar i balansräkningen. Posten saknas därmed också i stadens sammanställda räkenskaper per årsbokslutet 2023. En sammanställning eller motsvarande bedömning över den donerade konstens värde har inte kunnat erhållas.

Enligt uppgift från stadsledningskontoret har ett arbete genomförts under året för att utreda hanteringen och redovisningen av tillgångarna. Utredningens resultat kommer att få effekter i redovisningen under 2024.

Vid avvikelse från rekommendation från RKR ska upplysningar lämnas i not. Information har lämnats i Göteborgs Stads årsredovisning 2023.

⁶ Rekommendation R2 Intäkter

5.3 Redovisning i enlighet med lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser

Enligt lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (transparenslagen) ska kommunen upprätta en öppen redovisning, samt när så krävs, en separat redovisning.

Ovanstående stycke gäller dock enbart i den utsträckning kommunen bedriver verksamhet inom sin nämndorganisation som utgör företag, det vill säga verksamhet som enligt lagens definition kan klassificeras som företagsverksamhet, samt att denna företagsverksamhet uppfyller nedanstående kriterier.

1. Verksamheten erbjuder tjänster eller varor på en marknad.
2. Den aktuella företagsverksamheten erbjuder tjänster på en marknad som kan påverka handeln med andra EES-länder. Om så inte är fallet kan verksamheten undantas.
3. Verksamheten är inte att betrakta som myndighetsutövning. Om verksamheten utgör myndighetsutövning är den inte företagsverksamhet.
4. Det samlade nettovärdet av nämndernas företagsverksamhet överstiger 40 miljoner euro.

Om ovanstående kriterier inte är uppfyllda finns inget krav att tillämpa transparenslagens regler om öppen och separat redovisning.

Stadsledningskontorets sammanställning för 2023 över nettoomsättningen i nämndernas företagsverksamheter visar att denna under år 2023 uppgick till cirka 129,7 miljoner kronor. Det är ett belopp som med bred marginal ligger under transparenslagens tröskelvärde på 40 miljoner Euro⁷. Stadsledningskontoret gör bedömningen att de inte behöver upprätta varken en öppen eller separat redovisning. Vi gör ingen annan bedömning.

5.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att Göteborgs Stads årsredovisning inklusive de sammanställda räkenskaperna, i huvudsak, har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Årsredovisningen bedöms ge en rättvisande bild av Göteborgs Stads resultat och ställning, med reservation för redovisningen av finansiell leasing.

Vi kan utifrån vår granskning dra slutsatsen att det finns leasingavtal som borde redovisas som finansiell leasing. Stadsledningskontoret har under året arbetat med att utreda förekomsten av finansiell leasing men har ännu inte gjort en fullständig beräkning av effekterna av införandet av reglerna i RKR R5.

⁷ 29 december 2023 motsvarade 40 miljoner Euro cirka 444 miljoner kronor.

Därmed redovisas inte finansiell leasing i enlighet med RKR:s rekommendationer och god redovisningssed per bokslutet 2023. Hur många avtal det rör sig om och hur stort belopp det handlar om har inte kunnat fastställas.

Vi ser allvarligt på denna brist och påpekar vikten av att skyndsamt åtgärda detta i redovisningen för att kunna säkerställa ett rättvisande bild av kommunens finansiella ställning.

Revisionskontoret bedömer vidare att konsten inte redovisas i enlighet med god redovisningssed. Tillgångarnas värde i kommunens bokslut och sammanställda redovisning är upptagna till ett för lågt belopp. Eftersom en sammanställning av konstens värde inte kunnat erhållas kan en bedömning av hur hanteringen påverkar ställningen i staden och sammanställda räkenskaper inte göras. Utifrån kända förhållanden bedömer revisionskontoret att risken för väsentliga fel i kommunens och de sammanställda räkenskaperna är låg men att det behöver utredas vidare för att utesluta risken helt.

Mot bakgrund av ovan lämnar revisionskontoret följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen rekommenderas att skyndsamt utreda och säkerställa att god redovisningssed efterlevs avseende finansiell leasing.

Kommunstyrelsen rekommenderas säkerställa att redovisningen av konstinnehav följer lagen om kommunal bokföring och redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.